Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

THEOPHRA

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

626]/A

Theophrastus wurde von der Mitte des 15. Jahrhunderts durch die latein. Übersetzung des Theodor Gaza wieder bekannt. Nach Meyer Gesch. d. Botanik zuerst 1483 in Treviso gedruckt.

N XIV The

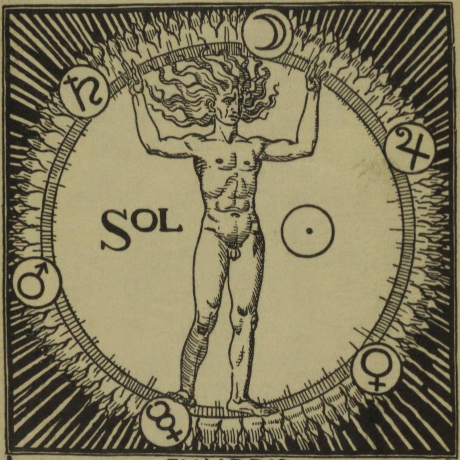

I EX LIBRIS D

Dr. ERNST DARMSTAEDTER

Pritzel
9187*

[1529?]

This copy is not a variant as our catalogue implies

DR. ERNST DARMSTAEDTER
No. 1445
COLLECTION

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

1058

THEOPHRASTI DE SVFFRVTICIBVS, HERBISQVE, AC FRVGIBVS LIBRI QVATtuor, Theodoro Gaza interprete.

HENRICVS SYBOLD ARTIS MEDICAE PROFESSOR, MEDICINÆ candidatis S.

QVæ tellus autore deo gignit, nõ modo uoluptatibus & utilitatibus hominum, ſed etiam gratia medicinæ. Dein priſcorum cura & ſollicitudo indagauit, ut prodeſſent poſteris, Ea abſcõdere aut ſupprimere ex induſtria, Quid aliud eſt, quã maleuolẽtia quãdã, qua cõtra pietatem chriſtianã ſalutem proximi etiam alienis bonis iuuare negligimus? Quãq̃ aũt alicubi reperias iſtiuſmodi medicinæ abortiuos, qui quod ad hominis ſalutem inuentum & excogitatum ẽ, ipſi occultatum uelint, Nobis tamẽ longe alia mens eſt, ut qui ex animo affectamus, candide inpartiri, ſi quid pro noſtra tenuitate ad cõmunẽ ſtudiorum utilitatem conferre poterimus. Cum autem nuper incidiſſemus ĩ opa Theophraſti, autoris multis alioquĩ noĩbus clariſſimi, Videbamur ſumere laborẽ publice & priuatim utilẽ, ſi eiuſdẽ libros quattuor de ſuffriticibus herbiſq̃ ac frugibus inſcriptos, ſeparatim excuderemus,

quos commodare speramus ijs, qui studēt simplicium naturas penit⁹ scrutari, Vel hoc argumento inducti, quod uis, potestas, & effectus herbarum (si Plinio credimus) certi⁹ ex ueterum sermone & scripturis, quàm picturis discitur, Nam pictura quātumlibet naturæ imitatrix, in tam numerosis coloribus, qualitatibus, & ætatibus herbarum, quæ etiam ad quattuor anni partes faciem mutant, plerūque fallit. Itaque optime Lector te ad sermonem Theophrasti qui de herbis non tātum

differit, sed illas etiā suis proprietatibus
quasi ob oculos ponit, tanque in hortu
lum quempiam amæniorem
inuitamus, cuius plustratio
si nihil aliud, certè ocu
los & animū tuū
ad satietatē usque
pascet
Vale.

THEOPHRASTI DE SVFFRVTICIBVS, HFRBISQVE, AC frugibus, liber primus, Theodoro Gaza interprete.

De aculeatis herbis, & quod tribuli ꝓprium, item quibus desit aculeus. Caput Primum.

DE ARBORIbus, atq; fruticibꝰ dictũ iam est, nũc de suffruticibꝰ, & herbis doceamus consequitur, et siqua in hisce alia genera cõprehenduntur illa quoq; adnotemꝰ oportet, ut fruges. Nã hę quoq; inter herbas deputari desyderant, Sed primũ uerba de suffruticibus faciamus, id em̃ genus proprius ad prædicta accedit. Quod nimirum surculosum assurgat. In omnibus forte plantarum generibus. sylueſtre sẽper urbano copiosius est, uel si id minus cęteris constet. In natura quidem suffruticum ita ꝓ

proculdubio eſſe fateri conuenit. Pars enĩ exigua hoc in genere urbana notatur, quæ coronarijs pene conſumetur, ut roſa, uiola, iouis flos, ſanſucum, elium. Item ſerpyllum ſiſymbrium, helenium, abrotanum, hæc e nim omnia ſurculoſa, minutiſq; condita fo lijs conſtant, fruticeſq; proinde redduntur. Item etiam in olerum genere ſimili ratione ſentitur, exempli gratia. Radix, ruta, quæq; ſimilia de quibus haud minus forte ſecũdũ propriam appellationem dixiſſe cõueniet, cum mentionem coronamentorum, atq; olerum faciemus. Nunc de ſylueſtribus pri mum dicendum eſt. Horum igitur ſpecies, parteſq; plures, cum ſingulis generibus, tũ totis ſpeciebus exiſtunt, quas utiq; diſcerna mus oportet. Sed maximam cunctorũ ge nerum acceperis differentiam, quod alia ſi ne aculeo, alia aculeata. Et rurſum ĩ eorum utroq; permulta generum, ſpecierumq; diſ crimina conſtant, de quibus iam referre ten tandum eſt. Ergo aculeatorum, alia ex toto aculei ſunt, ceu corruda, & nepa. Hæc enim nullum iuxta aculeum folium gerunt, alia folijs cõſtant aculeatis, ut acanum, eringi um, cnecũ. Hęc enim atq; ſimilia in folijs a culeum gerunt quamobrem folijs aculeige ra dixeris. Quædam etiam iuxta folium a

culeatum

aculeatum, altero quoq; folio conduntur, ut ononis.tribulus,phleus, quam nonnulli stœbam appellãt. Tribulus uel semine aculeigerum constat. Habet enim in semine aculeum. Qua de causa id quoq; propriũ ei,(ut sic loquar,)præ omnibus licet utiq; adnotare. Nam ramis quidem aculeigera, uel inter arbores,fruticesq; multa comperire potueris, ut pirum syluestrem, malum punicam, paliurum, rubum, rosam, capparim Hæc in aculeatorum genere discrimina feceris, quoad notatim liceat subsignare. At eorum, quibus aculeus deest, digestio nulla penit9 generatim fieri potest. Quippe cum foliorum diuersitas, amplitudine, paruitate figuraq; immensa, incertaq; sit Quamobrẽ alio modo diuidere illa tentandum ꝓfecto est Sunt autem genera eorum complura, summisq; differentijs discreta, ut edera, melothrum, rubeia, smerea, casia. origanum, satureia, lens, saluia, marrubium, pollicaria, apiastrum, cæteraq; similia, Atq; etiam quę minus similia sunt, scilicet, quæ ferulacea, & neruicaulia constent, ceu fœniculum, equifœniculum, ferulago, ferulaq;, herba muralis siue muricida a quibusdam uocata est, cęteraq; similia. Hæc cum omnia, atq; in totũ ferulaceum suffruticum naturæ addixeris,

Tribulus

muralis

muricida

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

Genera uero atq; discrimina, singulis hisce indicatis habentur, alijs euidentiora, alijs occultiora.

Ederæ, & casiæ duo esse genera, De origano, thymo, sphacelo, saluia marrubio pollicaria, ferula, ferulagine, mandragora, cicuta, elleboro, albuco, fœniculo, muricida. Caput. 2.

Hedera

Ederæ nanq; duo genera, mas et fœmina Quoniam altera maius, durius, pinguiusq; folium habeat, floremq; ad pupuram inclinatum, ambabus tamen flores rosis syluestribus proximi uerum minores, & sine odore. Casiæ quoq; duo genera, alia enim cãdida, alia nigra, candidæ folium modo cutis oblongum figura quodammodo oleaginea simile, nigræ quale tamarici, carnosum. Candida magis & humi spargit, odorataq; est, nigra odore caret. radix ambabus quæ altæ descendit, grandis, ramiq; p multi, crassi, surculosiq;, ab ipsa protinus tellure, aut paulo superius sparsi, lenti admodum constant. Quamobrem hisce ad colligandam modo iunci utuntur Germinãt florentq; post æquinoctiũ autumni, & multum deniq; temporis florent. Et origa

ni

origani uero genus nigrum, sterile constat. candidum, fructuosum est, Quin & thymũ candidum, nigrumq; reddunt, sero id admodum floret, nam circa æstiuum solstitiũ incipit, mel apes hinc capiunt, & hoc augurio apiarij constare affirmãt. An probe mel letur, nec ne, etenim si aliter defloruerit mellatio minus probe succedet. destruitur, peritq; flos, si imber incessit, semen fœcundum satureiæ, atq; etiã magis origani manifesto sentit. Thymi nullũ ostẽdi potest, sed floribus quodam permiscetur modo, flores et enim serunt, itaq; oritur thymũ. Qui tamẽ Athenis deportare desyderant, quærunt, atq; inueniũt. Peculiare tam præ ijs ips.s, quã præ reliquis omnibus, uel ex locis sortiri thymum autumant. Nam quo flatus e mari nequeat peruenire illic nasci, durareque posse omnino negant. Qua de causa nec in Arcadia satureia, & origanum prouenire possunt Quanquam similia multa, multisq; ĩ locis gignuntur, proximum sane, quod etiam in olea euenire notatum est. Nec enĩ ea 300. a mari stadijs prouenire posse uidet.

Origanũ

Thymus floret circa solstitia cũ et apes decerpũt & augurium mellis est. Prouẽtum n. sperãt apiarij large florescẽte eo Pli lib. 20. cap. 10.

Sphacelus, & saluia nter sese distant, quasi alterum urbanum, alterum genus syluestre dixeris. Sphacelo folium leuius cõtractius, minusq; squallens, saluiæ scabrius

Sphacel9.

Castor marrubij .2. genera tradit. Nigrum .& qđ magis pbat. cādidum.
Pollicaria.
Ferulaceum genus.

Sunt & marrubij duo genera, aliud enim folio herbido, serratiori, incisurisq; profundioribus, & proinde cõspectioribus discreto constat, quo unguentarij uti ad nõnulla consueuerunt. alterum rotundius, squallẽsq; uehementer, sicut sphaceli, incisurasq; habens obscuriores, minusq; serratũ. Pollicaria mascula, & fœmina constat. distãt quẽadmodum cætera, quæ sic discerni desyderant. fœmina enim tenuiori folio conditur & compressior ẽ. atq; in totum minor. Mas amplior crassioriq; caule, atq; ramosior, & folium amplius, pinguiusq; habens. Nec non & flore splendidior est. Ambo fructifera sunt, in totum serotina germine, floreq; constant, quippe cum circa arcturũ, & post arcturum incipiant, mari grauior odor, fœminæ acrior. Ideoq; contra bestiarum morsus commodior est. Hæc igitur & similia discrepare quasi inter se sentiuntur. Sed adsũt alia facie uniformi tum in ijs, quæ ante enumerauimus, tum in cæteris. plura namq; prueniunt. Ferulaceum autem genus. (Nã id quoq; inter suffrutices est,) in plures species spargitur. Sed primum de eo, quod commune omnium constat, dicendum est, scilicet de ferula, atq; ferulagine. Seu idẽ genus ambabus differens magnitudine tantũ, seu

etiam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

etiam alterum sit, ut nonnulli putârunt. Ergo natura earum, quæ conspici possit, consimilis certe sẽtitur, præterq̃ ratione magnitudinis. Ferula enĩ grandis admodum surgit. Ferulago autem humilis. Sed unicaules ambæ geniculatæ sunt, folia & coliculi quidam geniculis erumpunt, ac alternatim exeunt, folia alternatim inquam, quod nõ ex eadem parte geniculorum, sed permutatim caulem magna ex parte amplexa, sicuti harundinea proueniunt, nisi quod deflexa hæc magis, molli ue, magnitudinisq́ causa folium enim grande, molle, multifidum, ut capillamenti modo fere inspectetur, maximaq́ terræ proxima, & reliqua subinde ad portionem, flos mellinus, semen obscurum anetho simile, sed maius, finditur cacumine inq́ stypites quosdam haud magnos disper gitur, quibus flos, semenq́ insidit, nec flore fructu ue laterales caules carent, sed modo anethi ferunt, annuo caule constat. Et germinatio in uere primũ foliorum, tum caulis, ut etiam in cæteris fieri solet, radice alte descendit, eademq́ singulari innititur. Talis ferula est. Ex reliquis autem, quædã huic proximiora caulem constant, ceu mandragora, cicuta, elleborum, albucum, quędam ueluti neruicaulia sũt, ut fœniculũ, muricida

Ferula. Ferulago

&

& eiusmodi reliqua. Fructus mandragoræ, peculiaris, quod niger, racematus, uinosusque suo sapore sentiatur Sed præclara, summeque peculiaris natura laserpitij, & papyri ægyptij. Nam hæc ferulacea constant, et de papyro inter aquatiles prius retulimus.

De laserpitio, magydari, quidque differat inter se. item de nepa, corruda, siue asparago, & quæ acanacea sint, de herba lanaria, sonco, cneco, acarna, spina. candida, læraria, aculeosa, fuso agresti, buxo asinino carduo, picea, uernilagine.

Caput. 3.

De laserpitio nunc iudicandum est. Laserpitio radix multa, crassaque, caulis quatus ferulæ, & crassitudine fere proximus, folium quod maspetum uocant, apio simile est. Semen latum, foliaceum scilicet, quod folium appellatur, caulis annuus sicut ferulæ, ergo uere ineunte maspetum hoc exit, & pecus eo purgatur, pinguescitque uæhementer, & carnes mirabilem i modum suaues reddũtur. Post hac caulem edit hominum cibo idoneum omnibus modis, elixum, assumque corpora eo quoque purgari ferunt. Quadraginta diebus succus capitur duplex, alter ex caule, alter ex radice, qua de causa alterum

In Africa Laserpitiũ gigni solitũ rem feram ac cõtumacem radice multa crassaque, caule ferulaceo, haud sĩi crassitudine c. Pli. li. 19. cap. 3.

scaparium

ſcaparium, alterum radicarium uocant Ra-
dix nigro cortice tegitur, eumq; detrahere
ſolent. Sunt ueluti certæ menſuræ cędendæ
radicis, quibus quantum conferre putetur
ad futuram cæſuram reſeruantes, reliquum
abſcindunt. Nec enim deuie, neq; plus con
ſtituto cedere licet, corrumpitur enim putre
ſcitq;, ſi diu manſit, præparant id, confici-
untq; in pyræum portum aduectum hoc
modo, cum in uaſis coniecerint, farinamq;
admiſcuerint, quatiunt longo ſpatio tẽporis
hinc etiam colorem capeſſit, & conditum
iam incorruptum perdurat. Præparatio, cę-
ſuraq; ita ſe habet, locum Africę amplũ oc-
cupat, ampliorem, quam quatuor ſtadiorum
milia in ortis heſperidum ferunt. Sed ma-
iorem partem coligi apud ſyrtes, peculiare
huius culta fugere loca proditur, quamob-
rem ſi colatur, miteſcatq; ſolum, deuiat, atq;
omnino degenerat, utpote natura culturæ
aſpernans, ferocitatiſq; conſtans uernaculũ
. Cyrenenſes annis ſeptem prius, q̃ ipſi ur-
bem habitarent, laſerpitium extitiſſe affir-
mant, habitant uero annos maxime. 300.
uſq; ad Simonidæ Athenis magiſtratum
Illi ſic referunt. Alij radice, laſerpitij cubitalẽ
fieri tradunt, aut paulo maiorem. Hanc in
medio extuberare in caput, quod ſublime
penitus

penitus extat, ut fere super terram esse appareat, unde primum quod lac appellant, erũpit, dein caulis assurgit, ex quo magydaris, & quod folium dicitur, exeunt. Folium id semen est, quod cum auster ingenue post caniculam flauerit, discutitur, atq; ita laserpitium nascit, eodemq; anno radix cõsumat & caulis. Sed hoc haudquicquam peculiare notetur, nam aliis quoq; idem tribuitur, ni dixeris, quod discussum, id protin9 nasci potest ortum peculiarem sortiri, supradictisq; propterea diuersũ accipi posse. Ad hæc circunfodiendum id annuum censent. Nã si relinquatur semen omne, caulemq; totũ proferri, & deteriora tam hęc, quam radicẽ reddi existimant. Defossa autem fieri melioar, scilicet solo subacto beneq; gluto Sed huius contrarium illi uolunt, qui culta recusare id inquiunt. mandi quoq; radices in aceto recens decisas referunt. Folium colore aurum ęmulatur Contrarium etiam quod pecora folio esitato purgari minime idicãt Nam & uere, & hyeme, pecus ad montem dimitti affirmant, cib9 non solum hoc, sed etiam altero quodã abrotano simili administratur. Vim ambo calefactoriam sortiri plane uidentur, & purgare quidem nequaquam ualere, exiccare autem, & conco

quere

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

concoquere unice posse. Quod siqua pecus ægrescens, aut alias minus bene se habens in gressa sit, mox eam sanari, aut emori aiunt, sed magna ex parte posse seruari. Hęc igitur utro tandem sint modo, quęrẽdum. Quod uero magydarim uocant, nimirum a laserpitio differt. tenerius enim, minusq; uæhemens id sentire, & sine lassere est, Necnõ & aspectu manifesta experto homini constat, Nascitur in Syria, nam apud Cyrenam & monte Parnaso large prouenire eandem affirmant. Sed quidam laserpitium id appellant. An culta id quoq; modo laserpitij fugiat, quęrendum, Quin & siquid simile, aut proximum habeat, ad folij, caulisq; rationẽ et liquam ullo pacto emittat lachrymã ad ĩuestigandum. Ergo naturam ferulaceam, hisce contemplari oportet. Aculeatæ uero sequitur, ut hoc exponamus, quoniam distinctum superius sit, aliud totum esse spinosum, aliud spinosum foliatum, seorsum de utroq; dicendum, atq; tertium illud addendum, quod iuxta aculeũ foliũ gerit. Phleus enim, tribulus, capparisq; peculiare nimirũ obtinent, ut non solum caulem aculeatum sed etiam folium habeant hispidum. Inter ea uero distincta genera plurimum, quod aculeato folio cõstat, nimirum dixerim, qđ

Alterũ genus est qđ Magydaris uocat tenerius & minus uęhemẽs, sine succo Qđ circa Syriã nascitur, nõ ꝓueniens in cyrenaica regione. Pli. lib .16. cap. 3.

Phleus
Capparis

ex

ex toto spinosum, inspicitur, exiguo, idest numero quemadmodum diximus. Et diffi cile quicquam ferme inueneris, præter cor rudam, & nepam, quæ post æquinoctium

Nepa. autumni florescunt. Nepa enim florem in in carne extuberante sub extremo aculei pro fert initio candidum, postea leuiter accedētē

Corruda ad purpurā. Corruda propter aculeos pu sillum quēdam producit peciolum, ex quo flosculus tandem ipse erūmpit Nepa radice singulari, eademq; breui adhæret. Corruda radice large alta numerosa, eandemq; tam crebra innititur, ut pars superna radicū tota connexa, & continua redderetur, ex qua uel ipsorum caulium factitatur prouētus Exit caulis de corrudagine uere, ciboq; idoneus est, deinde durescit, florescitq; i dies, flos nō solum ex hoc, uerum etiam de primoribus emergit caulibus. Hæc annuo constat caule Igitur quæ spinosa in totum sunt, naturam eiusmodi obtinuerunt. Illorum uero quę so lio constant aculeato, genus, (ut sic loquar)

Acanaceū magna ex parte acanaceum est, Acanace um inquam, quoniam conceptus, & id cui flos inhęret, aut etiam fructus, spina, uel spi naceum quicquam sit, Sed differunt inter se maguitudine, figura, colore, multitudi ne, paucitateq; spinarum, reliquarumq; re

rum

re exceptis etenim admodum paucis ceu
herba lanaria, sonco, & siqua sint alia. Reli-
qua (ut ita loquar,) omnia eiusmodi sortiũ
tur naturam. Nam & cnecum natura spi-
nosum est, quanquam discrepat semine. Ve-
rum omnia eiusmodi sunt, acarna, spina cã-
dida grraria, cnecum, aculeosa, fusus agrestis
ac asininus, carduus pinea. Vernilago Vernila go.
tamen non aculeatis folijs constat. Car
duus etiam nimirum eiusmodi folijs est, &
betasylueftris, & alia plura huiuscemodi p
cipiuntur. Sed præter ea prædicta discri-
mina distant inter sese, quod alia multis cõ
stant caulibus, ramosq; fundunt ut cnecum
superne cacumine tantum sparguntur,
quemadmodum rhutrum, & alia protinus
primis imbribus germinant, alia post, non-
nulli etiam æstate, ut quæ tetralix a quibus-
dam uocata est. Et carduus pineapari mõ,
tres differentiam faciunt. Carduus eni Carduus.
aere, diuq; floret, acanis differentię non
n

de cneco syluestri, eiusq; generib9, ac de
corna iterum, & fuso agresti, carduoq;,
& carduo pinea, de cacto etiam quæ tan
tum in Sicilia nascitur. Tum eorũ, quæ
spinosis folijs constant, iuxta aculeũ quę
tam folium gerere. Capur. 4.

B Cnecum

Cnecum syluestri, urbanoq; discernitur
syluestris genera duo notantur, alterum ur-
bano admodum simile recticaulius tamen,
quamobrem ex eo mulierum priscarū nō-
nullę colu utebantur, fructum nigrum, ma-
iusculum. amarumq; parit, alterum genus
dēsū cōstat, caulesq; socios ꝓfert, et qd' iā mō
humi caule fit. Nam propter foliorum mol
liciam declinatur, procumbitq; ad arua.
Fructum amarū, frequentem, barbæq; mō
hirsutum gignit. Sunt ambo seminosa, ue-
rum syluestre copiosius fert; eius peculiare
præ aliquis syluestribus est, quod illa durio
ra, spinosioraq; urbanis proueniunt, hoc
autem mollius, ac leuius constat. Acorna
quoad simplici ratione exprimi licet, aspe-
ctu cneco urbano similis est, colore flauicās
succo pinguis. Fusus agrestis his candidior
est, habetq; peculiare, quod in folijs euenit.
decepta enim, carniq; allata, succum sangui
neum effundunt. qua de causa φόνος, idest
cruor a quibusdam spina est hæc nominata
grauis etiam odore, cruoremq; representās
sero perficit fructum. Autumno enim &
quidem in totum (ut summatim proponā)
uniuersa spinaceorum natura fructus sero-
tina existit. Hęc autem omnia tam semine
quam radice proueniūt. ita ut breue quod
dam, inter ortum, & seminum perfectiōem

Acorna colore tm̄ rufo disti- guit, & pinguio- re succo Pli lib .12. cap. 12

lābatur ſpacium temporis. Cardui nō ſolum peculiare illud notatur, quod radicē uefcēdam tum decoctam, tum crudam obtinuit, ſed etiam quod eādem optimam habet cum floreſcit, quodq; radix dureſcens lacteum ſuccum emittit. Floris quoq; prouentum peculiarem putaueris, etenim circa ſolſtitium incipit, carnoſam, ciboq; idoneā partem craſſeſcentem ſortitur. Ortus autem eius non ſpinoſus, ſed oblongus fieri aſſolet, quod proprium hanc tantum, in eorum generē, quæ folijs conſtant aculeatis e diuerſo, quam uermilaginem habere uidemus. Illa enim tametſi non aculeato folio conſtat, tamen acani ſpeciem gerit, ſeneſcēſq; flos, in lanuginem, papum uocatam cōuertitur, modo laurini, mirtini, & cæterorū generis eiſdem. Pergit hæc ad æſtatem uſq; aliud parturiens, aliud floreſcens. Semen illud humoris aliquantulum continet, aculeoq; armatur. Folium cum areſcit, remittitur, nec quicquam amplius pungit. Carduus pinea haud multis prouenire in locis poteſt. Eſt ab radice foligera, qua de media ſeminalis acanus, ueluti malum exuberat, folijs nimirum occultatus. Hic lachrymam iucūdi ſaporis parte profert poſtrema, quā ſpinalem maſtichām uocant. Hæc igitur

Carduus.

Carduus pinea.

eiusmodi genera omnibus fere terris possint comperiri. Quae autem cactus nuncupata est, in Sicilia tantum nascitur, graeciae nusquam habetur sui generis planta, haec enim statim ab radice caules repentes in terram mittit folio lato, atque spinoso. Caules hos cactos appellent, desquamati cibo idonei sunt, paulo amaricantes, & reseruare eos aqua salsa conditos consueuerunt. Alium uero caulem erectum producit, quem pternicem uocant is quoque cibo aptus excrescit, sed reseruari non patitur, fructus in quo semen, spinata specie est, uerum exemptis lanuginosis seminibus, is quoque uescendus relinquitur, & cerebro palmae milis est. Scaliam eum appellant. Ergo quae spinosis folijs constant, differentijs euismodi persequi congruum est quaedam uero folium iuxta aculeum gerunt ut phleum, inturis, ononis, tribulus, lappago spinamurilis, alia pleraque.

Cactus.

De phleo, Inturi idest cappari de Tribulo, eiusque duobus generibus. Deque ononi herba aculeigera.

Caput.

phleum

Phleum folio constat carnoso, multifidum multistirpsque est, non tamen alte descendit.

germinat

germinat cũ uergilijs, primoq; aratro una, nec folia id dimittit. Nõ enim annuum, sed diuturnius est. Inturis præter prædicta, peculiare, (ut retulimus,) habet, quod & foliũ & caulem gerit subhispidum, nec phleũ, & lappaginem æmulatur, quæ folijs mitibus constant. Vnis stirps, humile, humicaule est. germinat floretq; æstate, & folium usq; uergilias uiride perdurat Gaudet locis arenaceis, atq; tenuibus cultis haudquicquam exire dicitur, cum apud oppida, & loca plana proueniat. non laserpicij modo apud montuosa, hoc igitur minus uere putarunt. Tribulus uero peculiare sortitur quod fructu a aculeigero constat. Eius duo genera sunt, Vnus enim folio ciceris exit, alter spinosus foliatus constat ambo terreni, atq; multifidi sunt, serius germinat, qui spinosus folijs est, & apud septa uillarum is solet erumpere. Semen præcoquis, sesamæ uicinum, serotini rotundum, nigricans. septum in siliqua, atq; ea quidem, quæ folio quasi orbantur, spinamq; gerunt, hisce fere cõstare animaduertimus. Ononis ramis aculeigerum est. anno tantum perdurans. folio rutæ similis sed per totum aposito caulem. ut ueluti coronam ex interuallis tota species representet flore minutulum, et in siliqua non undique

Inturis

Tribulus

Ononis

septum edit. nascitur lento plenoq; solo. & præcipue in segetib9. atq; cultis. qua de causa agricolis inimica exit, uiuax admodū est. cum enim altam nacta tellurem fuerit. protinus sua infima pellit. & singulis annis surculis in lat9 emissis rursus anno postero deorsum uersus pellere solita est, effodiēda tota. extirpandaq; penitus est. quod solo madefacto agendum. Sic enim facilius interit. nam si uł paruulum relinquatur. ex hoc assurgere iterum potest incipit germinare æstate, perficitur autumno. Ergo syluestre genus suffruticum intelligere ex his licet

De suffruticibus urbanis. & coronarijs. de uiola nigra, & rosis. & earum differētijs. Deq; lilio. narcisso. croco.

Caput. 6.

Vrbana uero angustam quandam obseruationem obtinuere. siquidem numero tātum consumentur coronariorum. Quamobrem in uniuersum de coronis indicare tentandum est. ut genus amplecti totū possimus. Enimuero ratio coronariæ naturæ ordinem quendam sortitur proprium, sed ita ut partim suffruticibus sit. partim herbaceis permista. quapropter cōprehenderē

illa

illa quoque debemus mentionem utique facien-
do. quoad opportune fieri possit, sumpto a
suffruticibus initio. Diuidi autem hæc bifa-
riam exigunt, ratione scilicet usus aliorum
enim flores tantum usui sunt. & eorū alius
odoratus. ut uiola. alius sine odore. ut iouis
flos, flamma. aliorum etiam rami. folia, & i
totum uniuersa natura odorata sentitur ut
serpilli, helenij, sisymbrij. & aliorum quorū
dam, sed utrunque genus annumerandū suf-
fruticibus constat. necnon & illorum flori-
gerorum natura magna ex parte suffrutice-
a est. alia annua tantum. alia diuturnior. ui-
ola nigra excepta. Hæc. n. ramulis caret.
sed ab radice foliata constat, & perpetuo ui-
ret. utique aliqui ferunt, etiam florem semper
promere potest, si modo quodam colatur.
Id igitur proprium ista sortiantur. Reliquo
rum autem. uel potius omnium totę quidē
formæ fere omnes perspicuę sunt. quamob
rem si quas alias habeant proprietates. has-
ce exponamus oportet. Quippe alia simpli
ci specie constare. alia differentijs uariari ui-
demus Simplicia quę lignosa. ut serpyllum
sisymbrium, helenium. Præterquam si alia
syluestria, alia urbana. & alia odorata. alia
minus odorata existant. quorum quidem
& cultura. & terra diuersa est. atque etiā cœlū

 diuersum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

diuersum. Quidam uero ex floribus nulla parte discerni possunt, ceu uiolæ nigræ, hæ namq; differentiam nullam habere uidētur quanquam albæ nimirum habeant. colorē enim earum uariari liquido patet, atq; etiā magis liliorum. Siquidem, (ut aiūt,) ne purpurea quidem lilia desint. Rosarum autem differentiæ permultæ foliorum multitudine. paucitate, asperitate, leuitate, colore. odore, Quippe cum plurimis quina folia sūt, quibusdam duodena, uicenaq;, alijs longe plura, sunt enim quas centifolias uocant, quæ circa Philippos plurimæ exeunt. Easq; incolæ ex pangæo transferentes serunt. Illic enim multæ eiusmodi fiunt. Sed folia interna admodum sunt, ita etenim oriuntur, ut alia intus. alia extra emicent, non tamen iucundi odoris, nec amplæ magnitudinis sunt, odoratiores inter amplas, quibus pars ima scabra. Ad summam, (ut dictum est,) & odoris & coloris præstantia locorum ratione contingit, nam & quæ in eadem tellure, pueniunt, diuersitatem bonæ, exilius ue olentiæ, nullam ostendunt, odoratissime que apud Cyrenam gignuntur, & proinde unguētū iucundissimum illic faciunt. In plenū uero & uiolarum, et reliquorum florum odoris ibidem sinceri præcipue sentiuntur. Nascitur

Rosarū drñę.

tur

Nascitur rosa etiam ex semine, quod flori subditum suo in malo contentum cneceũ, uel acanaceum lanugine quadam obductũ gerit, ut primis seminibus proximum sit. Cæterum quoniam tarde perficitur semine sata caule conciso, (ut dictum est,) serũt. usta, recisa ue florem melius profert. relicta nanq; excrescit, syluescitq;, sæpius transferre eam satius est. Sic enim pulchriorem effũdi rosam affirmant. Siluestres. asperiores tũ uirgis, tum folijs constant, & florem minus odoratum, minusq; coloratum, nec tantundem magnitudinem ferunt. Viola nigra distat ab alba tum aliorum quorundam tum plantæ ratione ipsius, quod latifolia, humilifolia carnifolia extet, & radice multa cohæreat. Lilia coloris supradicta differentia interse distant, unicaulia in uniuersum fere assurgunt, bicaulia raro quod cœli, terræq; rationi fortassis attribuendum est. Singulis caulibus alias unum lilium, alias plura exeunt. Pars enim postrema effundit Sed hæc rariora radice copiosa carnosa. orbiculataq; adhæret, fructus detractus germinat. & lilium reddit. uerum minꝰ facit & lachryma cęcum qđdã confluuiũ. qđ etiã serũt (ut dictũ est) Narcissũ uł lyrium Alij enĩ hoc, alij illo noĩne uocant) .foliũ albuci terrę proximum

Viola ni

proximum gerit. sed longe latius modo li-
lij. Habet caulem sine folio herbaceum. flo-
rem suo ferentem cacumine. in membrana
ueluti uasculo inclusum large amplum, co
loreq; nigrum figura oblongum. Hic deci
dens sponte germinat, cæterum et qui legũt
defigere eum solent. Quin & radicem serũt
quæ carnosa, rotunda, amplaq; constat, se-
rotinus admodum, post arcturum enim &
circa æquinoctium floret. Crocum natura
herbaceum modo prædictorum erumpit,
sed folio angusto fere. nanq; in capillamenti
modum foliatur, sero floret, seroq; germi-
nat, aut præmature utro scilicet modo tem
pꝰ acceperis, floret quippe uergiliarum oc-
casu, paucisq; diebus, confestim uero cum
folio, florem quoq; expellit, quinimmo pri
us, Radix multa, carnosa, in totumq; uiuax
gaudet calcari, & melius ita euadit radice at
trita pede inferius, ideo iuxta semitas, fontes
q; pulcherrimum exit, satus radice fieri as-
solet. Hæc in hunc modum proueniunt. Re
liqui autem omnes prædicti flores semine
exeunt, ut uiola, iouis flos, iphyum, flãmula
elium Nam & ipsa, et eorum radices ligno
nimirum constant

Crocum

Crocꝰ [illegible]
[illegible]

¶ De œnãtha. Abrotano, Sampsuco. Ser-

pyllo. Sisymbrio. Tũ qui flores uerni, q æstiui, qui autũnales, & de uiolæ, ac rosæ uita, tũ de myrto ægyptia miri odoris.

Caput. 7.

Oenantha quoq; semine obserenda est, nec enim hęc excludi a floribus debet, ergo quæ dicata floribus sunt. hisce, atq; similibꝰ pene accipi debent, reliqua & florem, & semen omni afferunt, quanquam non omnia ferre putentur, quod fructus quorundam haudquaquam manifestus existat. Nam & flos nonnullorum incertior est. Quinetiam quod lentius, difficiliusq; seminata perficiũtur. Planta propterea uti potius consueuerunt, qđ uel inter initia proposuimus, Quãquam sunt, qui ea omnino fructu carere asseuerent. Sæpe enim exiccata, tritaq; seruisse se inquiunt, sed nunquam germen erupisse nec serpylli, neq; helenij, neq; sisymbrij, neq; mentæ. Nam huius quoq; periculum se fecisse affirmant, attamẽ illud uerius est. Neq; desunt, qui uel hæc experti fuerunt, & natura ipsa syluestrium plane attestari uidetur serpylli etenim syluestre etiam genus est, qđ deferentes ex montibus serunt, ut apud Sycionẽ fieri solet, atq; etiam Athenis ex mõte

Hymetto,

Hymetto,apud alios uero,ut in thracia mõ tes,& plana oĩa ſerpyllo ſcatent. Sed ſiſym- brio,reliquiſq; acrior odor ẽ Serpyllus a- pud nonnullos etiam thymum penitus re- dolet. Conſtat ergo,quod omnia ſui ortus primordium ex ſemine capiunt. Sed abrotanum radice, aut auulſione potius, quam ſemine germinat, ſemine enim diffi- culter exit,et hoc teſtis antea uiuiradicis cau ſa intimato,quemadmodum Adonidis or- tulos emoliũtur. Seritur æſtate, friget enim uehementiſſime, atq; in totum morbo ob- noxium eſt, etiam ubi ſol uehementer illu- cet. Sed cum conualuerit,creueritq; magnũ robuſtum,atq; arboraceum conſtat,quem- admodum ruta,niſi quod hoc lignoſiꝰ, &

Sanſucũ. ſiccius,& ſqualidius eſt. Sanſucum utroq; modo emigrat,uidelicet & ſemine,& auul- ſiõe.pręſtat ſeminis copia,et iucũdi odoris ſemẽ eſt et quidẽ mollioris, odoris necnõ

Abrotanum. & planta eius trãſferri poteſt. Abrotanum quoq; ſemine abundat, nec ſine odore eſt, ſed id radices rectas,altaſq; agit,eſt ueluti u- niſtirps craſſa ſcilicet illa radice. reliquis ue ro de ea exeuntibus ſpargitur,quod nõ ſan ſuco,nec ſerpyllo.nec ſiſymbrio.nec heleni- o datum eſt. Hæc enim in ſummo terræ ad- hærent,radice multifida torridaq;. Radices

omnes

omnes lignosæ sunt. sed longe magis abrotani. magnitudinis. siccitatisq; causa Serpyllo peculiaris auctio germinum. quippe cũ in quantumuis longitudinis procedere ualeat. nactum scilicet adminiculum. aut iuxta sepes aliquas satum. crescit præcipue in puteis. Genera urbana reddere non est. ut retulimus ferocis esse affirmant. Hunc enim in montibus tum satureiatum quendam, atq; ue͏̨hementissimum. tum gratum odore, mollioremq; comperiri. tempus serendi plurimum autumnus, hoc enim primum serere nimirum properant. Cæterum et uere nonnulla seruntur. Omnia autem umbram, aquam. fimumq; unice amant. Serpyllum squallorem patit̃. Atq; in totum aquæ paucæ indignum est. Sed fimo præcipue gaudet. & iumentorum potissimum. Trãsferendum quoq; id sępius cẽsent Melius enim sic redditur. Sisymbrium uero & degenerat facile. nisi trãsferatur, (ut dictum est). Florum prima uiola alba se ostendit emicat ubi cœlum clementius. Statim etiam nondum hyeme exacta ubi uero immitius. postea. Vere nõnunquam cum uiola alba. aut paulo post lilium exit, & quæ uiola flammea uocatur, syluestris dumtaxat. Hæc cæteris omnibus. quibus coronarij utuntur. longe pręcurrunt.

Serpillus

Sysymbrium

currunt. Post hæc narcissus & lirium exeũt Ad hæc bulbi flos. quidam enim coronis hunc etiam inserunt Sequitur uitiflora & nigra uiola. Et e syluestribus aurelia. et genꝰ fremŋ. quod limonium uocant, & pugio, & hyacinthus. & quibuscũq; fere alijs mõtanis utuntur. rosa serior hisce est. & nouissima quidẽ erumpit, prima autẽ inter uernos desinit flores. parum enim temporis durat eius prouentus. Nam et reliqua in syluestrium gen̄re parũ durant. excepta hyacintho tam syluestri, quam urbana. Hæc enim plurimum durat Adde uiolam albam. atq; etiam magis flãmeam. Nigra (ut dictum est,) annum durat. si cultus adhibeatur. Eodem modo uitiflora. Nam ea quoq; addicta floribus est naturaq; herbacea constat Si florẽ atteras auferasq;. nec seminescere sinas. nec solum desit, apricũ durare plurimũ potest. flos specie constat racemi. candidusq; est. ut labruscæ. Hæc igitur uerna potius esse uidẽtur. Æstiua autem lucernula. iouis flos. cerinthus. iphyum. sansucum phrygium. Itẽ

Desideriũ

quod desiderium uocant cuius genera duo sunt. unum. cui flos hyacintho similis, alterum decolor. album. quo in sepulchris ut mos est. & diuturnius uero id ipsũ est, Fo

Lanaria

ret & consecratrix æstate & lanaria dicta flos

flos aspectu pulcher, sed caret odore. Lirij alterũ genus. & crocum tam montanum. quod exors odoris est, quã satiuum. autũno florere incipiunt. statim enim primis imbribus florent. Quin & syluestrium genere spineę acutæ fructu, & ederæ ciliciæ flore utuntur. Temporum quidem ratione, ordinem hunc singulorum ortus sortiri animaduersum est, sed quoad plenius dici liqueat. nullum intermittitur tempus. nec ipsa hyems flore uidua est. Sed hæc etiam. quãquã gelu infœcunda apparet. flosculos tamẽ habet scilicet autumnalib9 prorogatis. Quod si hybernum tempus clementius fuerit. longe magis ita continget .etenim quoad absolute liceat loqui maior pars florum ul'ultra tempus sibi accõmodatum protrahi potest, & si loca aprica sint, magis id euenit. ex quo fit. ut perpetua florum continuatio agatur. Tempora hæc generationum notantur. Vitæ uiolæ albæ anni maxime tres. Senescens diminuitur. candidioresq; assidue flores fert. Rosæ quinquẽnium ad uigorem scilicet. non adustæ. necq; recisæ. Sed eius q̃q; flores senescentis deteriores redduntur. Ad iucundam autem olentiam. et rosarum & uiolarum. & reliquorum florum, solum cœlumq; singulis accõmodatum plurimũ

Lirium.

cõfert

conſert. Nam in Ægypto cætera quidē om
nia ſine odore. floreq́ʒ etiam aromata dicta
ſentiuntur Myrti uero mirum in modum
Myrtus. odoratæ aſſurgunt, prouenitæ antehæc nō
ſtra. & roſas, et uiolas. & reliquos flores tra
ctus illius. etiam binis menſibus pluſq́ʒ du-
rare haud hoc breuiori tempore aiunt. Vi-
detur & annus(ut diximus)ad bonam olen
tiam referre. cum ſcilicet. talis. aut talis inceſ
ſerit non imbrium. ſquallorūq́ʒ tantum ra-
tione. ſed etiam quo tempus certum. & a-
quæ & flatus. & in totum cœli commodæ
mutationes acceſſere. Montibus autem (ut
ſimplici tranſigam ratione). & roſæ. & uio-
læ & reliqui omnes flores. odore longe de-
teriores emergunt. Atq́ʒ coronariorum
et in totum ſuffruticei generis commē
tatio, hiſce. ſimilibuſq́ʒ abſoluit.

THEOPHRASTI LIBER SEcũdus de herbaceis, et olerib9, treisq; eẽ se mẽtes hortensium, et quid quoq; tempore seratur, necnon, quę sero, quæ velociter ex oleribus emicent.

Caput primum.

SEQVITVR VT DE HERBAceis doceamus. Id enim reliquũ e generibus est. Inq; principio plãtas oẽs digessimus, quo in genere olera etiam, & frumẽta quodammodo comprehẽdi uidẽtur. Ad primum de oleribus indicandum sumpto ab urbanis principio. Sunt enim hæc syluestribus longe notiora. Sementes hortẽsium quibus seri singula solent, tres certe notantur. una hyberna, alia æstiua, tertia quæ ĩter eas cadit. Post hybernum solstitium, quas ita appellant, non ratione satus, sed ortus, usus q; cuiusq;. Satus enim in contrariis ferme consistit temporibus, quippe cum hyberni principium. post brumam sit, mense Maio, quo brassicã, radiculã, rapã, & quæ sementis postera uocant. ceu betam, lactucã erucam, rumicem, sinapi, coriannum, anethum, nasturtium serere assolent. Pr[illegible]amq; sementem istam appellant, secundam post

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

æstiuum solstitium. Octobre incipit mense qua seminant, defiguntque porrum, apium, gethyum, atriplicem, tertia, quam æstiuam appellant, mense Ianuario agitur, qua cucumis, cucurbita, blitum, ocimum portulaca, satureia seruntur, Quin & alias plures sementes similium singulis temporibus faciunt, ut radicis, ocimi, & aliorum quorundam, sed omnibus sementibus. quæ postera uocitant, seri optime possunt. Omnia pari tẽpore nequaquam proueniunt, sed alia celerius, alia serius quæ scilicet prouentu contumaciora consistunt, celerrime ocimum, blitum, eruca. & de hybernis radix, die namque (ut ita loquar) tertio erumpit, lactuca quarto aut quinto, cucumis, & cucurbita circa quintum, aut sexto, uelut alij uolunt, septimo, sed prius, celeriusque cucumis, Portulaca serior hisce exit, anethum quarto. Nasturtiũ & sinapi, quinto, Beta æstate, sexto, hyeme, decimo. Atriplex octauo. Brassica, decimo Porrum, & gethyum, non conueniunt, sed porrum decimo nono, nonnunquã etiam uicesimo die prouenit. Gethyum decimo, aut duodecimo, Coriannum prouentu cõtumax est, quippe quod si nouum sit, nasci recuset, nisi conuoluatur. Satureiæ, atque origano dies plusquam triginta dantur, omnium

omnium difficillime apium nascitur, qua-
dragesimo enī die affirmant, qui celerrim
tius prouentū tradidere, sed sunt, qui quin-
quagesimo uelint, quod etiam omnibus se
mentibus fieri potest. Quidam enim omni-
bus id adiungunt, Ad summam, quæ locis
pluribus seri patiuntur, hæc nihilo celerius
ex maiore parte proueniunt. Quod mirum
si tempus, aer ue, nihil conferat ad celeritatē
atsi improba frigida, cœloqꝫ tristi circūdata
sunt, serius prodeūt. Nam & tēpestas, sereni
tasue, sementi succedēs, facit ut alias seriꝰ ali
as maturius germinet. Discrimē illud quo
qꝫ in semētibus singulis, quod locis apricis,
temperatisqꝫ, maturissime prouentus fieri
solet. Causas enim eorum (ut simplicius lo-
quar) in pluribus constare credendum est,
exempli gratia, In seminibus ipsis, in cœlo,
in tempore, quo singula fieri placuerit, adde
tempestates, serenitatesqꝫ, sed hoc amplius
inspectandum, in quibus tempora differāt,
atqꝫ in quibus conueniant. radicem enim
tertio die tam ęstate, quam hyeme quidam
prouenire affirmant. Ad hęc temporum (ut
retulimus diuersitate plurimum dissident.
Ergo tempora germinandi hæc & sunt, &
singulis addicuntur. Refert ad celeriorem,
seriorem ue prouentum, & seminum ætas.

 Quædam

Quædam enim maturius ex recentioribus exeũt, ut porrum, gethyum, cucumis. cucurbita. Quamobrem nonnulli semen cucumeris lacte, aut aqua præmaceratum serunt, q̃ celerius exeat. Contra quædam ex uetere, celerius, ut apium beta, nasturtium, satureia coriãnum, origanum. Haud enim omnia oriri melius e recentiori possunt, quẽadmodum dictum est. Peculiare in beta inquiunt euenire, quod non semen omne continuo pullulat, sed longo tempore post, anno scilicet sequente, & tertio, qua de causa ex larga copia seminis exiguum prodire solere, quodque autem seminum si auctum in plenũ deciderit, ad tempus usque suum in humo perdurat, Nec prius germen ullum emittit, ut ratio est, sic enim in syluestrium genere euenire uidemus, nisi semen intereat. perfectiones autem fructuum omnium æstate cõtingunt, sed prius, celeriusque (ut simplicius agã) illa perficiuntur, quæ prius sata fuerunt. Refert enim, & tempus. sata enim diebus calidis celerius caulescunt, semenque ocyus reddunt, ut radix, ut rapa, quædam non anno tantum fructificant, uerumetiam bimatu, ceu apium, porrum, gethyum, quæ, quidem uel plus temporis edurare queunt. Nec annua dici debent. maior enim eorũ pars

Betę ppriũ

pars simul, atq; semẽ perfectum sit exarescit omnibus pene, quæ caule emisso fructum perficiũt, facies eo perfici solet, quod ex caulibus laterales surculos edunt, exceptis, quæ unicaulia constant, ut porrum. gethyum, cepe, allium. Omnia autem aquam fimũq; cupiunt, sed magis, quæ infirmiora sint, curaq; egeant maiore, aut etiam alimento copiosiori

Quæ olera e quibus nascantur, nasci uero e semine, auulsione, ramo, atq; radice. Quæ caule reciso regerminent, Quæq; radices perdurent, & quæ regerminent, quæ non. Caput 2.

Nascuntur omnia e semine, nonnulla etiam auulsione, ramo, radiceq;, auulsione, brassica. semper enim uel aliquid radicis eius accipitur. germine, ruta, & origanum defiguntur, necnon & ocimum nam id quoq; transfertur cum ad palmum, aut plus altitudinis uenerit, dimidio absciso, radice allium seritur, & cepe, & bulbus, & arrus, & in plenum, quæ in capitatorum genere eiusmodi sint. Nasci etiam ea possunt quorum radices plus temporis durant, quanquam annuo constent caule, sed quod omnia prouenire semine possunt manifestum hinc est

πήγανον Ruta enim sic nascitur, quod quidã negant uerum tarde, qua de causa surculo serere eã solent. Illorum uero, quæ radice proueniũt radix quidem diuturna est, ipsa autem anni caulia consistunt, itaq; radices talium suo latere germinant, pluresq; redduntur non tantum in urbanis, atq; hortensibus, uerũetiã in syluestribus, (ut dictum iam est) ceu ĩ bulbis, gethijs scyllis, alijsq; quibusdam. Quædam etiam non capitata, uerum diuturniora germinare posse cernuntur ut apiũ beta. mittunt enim radices, quibus folia, caulesq; proueniunt. Gethyum quoq; latere germinat, et porrum subtus suo latere promit ue luti quoddam caput bulbaceum, ex quo foliorũ ortus caule tamẽ arefacto. semineq; sublato. Sed quoniam eorum capita min⁹ usui sint, idcirco siccanda minime leguntur ac proinde nunquam seruntur, sed hæc forsitan, & similia genere, & proxima quodã modo naturæ ceparum consistunt, quãobrem mirum non est. Veruntamen et in omnibus tam urbanis, quam syluestribus, quæcunq; diuturniora. simulq; terræ propiora constent. horum radices regerminare facile possunt ut uel in fruticum, atq; suffruticum genere fieri nouimus. Verum in cepis, allijs bulbisq;, uel numero hæc quodammodo

γήθυον

amplecti

amplecti potueris, Prouentus autem (ut retulimus) trifarius est. Semine, qui cōmunis omnium est, caule radiceq;, qui prędictis tribuit. Caule uero reciso (ut ita loquar) omnia regerminant, exceptis, quæ secaulia uocant. Sed euidentissima quasi & usitata, ocimum, lactuca, brassica, & quidem lactucæ regerminatos caules suauiores affirmant. Primos enim lactuosos esse, atq; amaros, utpote minus concoctos, alij e cōtrario uolunt fecundos, s. lacte refertiores constare, sed dulciores sentiri, quādiu teneri sint. Verum in brassica cæteris esse suauiores caules regerminatos confessū habet si ante q̄ excaulescat, folia detrahant. radices plurimū certe perdurant, & aliæ egerminant, aliæ nō radix & rapa, si terra cooperiātur usq; ad ęstatem durare, & crescere possunt, qd' olim totum nonnulli de industria faciunt. Non enim regerminant. neq; folium mittunt, nisi accumulatam humum semoueas, quod uel in reliquis deprehendi facile potest. Maxima olerū pars unistirps ea scilicet radice, quæ agitur in profundum. Etenim quæ illas æque crassas latere suo mittunt, ut apium, betaq;, de media quodammodo spargunt, nec a principio continuo findunt, sed ad ipsam unicam stirpem fissionem eiusdē

illius, lateralisq; agunt. Et eas quidem manifestas ex usu reddi affirmant. Betis autem radix unica, sed longa, crassa, rectaq; sicut raphano crassas hæc laterales gerit, & alias binas, alias ternas, alias etiam unam, quibus exortæ fibræ cohærent, & alligant carnosa radix hæc est, & gustatu suauis, quamobrē crudam nonnulli mandunt. Cortex non crassus, neq; extricabilis est modo raphani, sed potius equapio proximam dixeris. Eodem modo & atriplici radix una alte descē dens. aliæ uero ex ea se depromunt. Omniū

Rumex maxime unistirpem rumicem esse putaueris. Laterales enim, crassas nullas penitus agit, sed tantum prætenues, nititur altissima omnium radice. maiore nanq; semipedib9 ternis. Syluestris breuiorem agit multicaulis, atq; ramosus consistit, & tota forma, cū perfecta est, betæ proxima sane cernitur.

Diuturnitate quoq; syluestrem et in totum (ut ita loquar) omnia olera uincit Perdurat quantum uis temporis, ut aiunt, carne plena, atq; humecta cōsistit. Qua de causa effossa diu uiuere potest. Ocimo quoq; radix unica data est, quæ crassa esset, alteq; descēderet. Cæteræ uero, quæ de latere prætenues orirentur, admodum prolixæ adhærent. Quædam singulari illa in rectum tendente

caret,

caret,ut blitum, Sed continuo ab extremo multas crassas prolixiores, quam atriplex agunt.

Quibus lignosae,& quibus carnosae, & quibus breues radices. Deq; diuersis seminum figuris,& eorum differentijs,itē quae feraciora semina.

Caput 3.

Omnium radicum lignosissima ocimo data est,sicut etiam caulis. Bliti enim ,atq; atriplicis minus lignosę.(Vt enim in plenū loquar)Aliae carnosae,aliae lignosae, carnosae,ut betae, apij, equapij,rumicis, raphani, et omnium maxime capitatorum.Istę nāq; exiccatę quidem omnino durescunt.lignosae ocimi,bliti,atriplicis,erucae.anethi,rumicis corianni,atq; in summa omnium multicaulium.Habet enim & anethum,& corianum,quae unistirpia sūt,radicem lignosam & non prolixā, neq; fibris multis subnixā. Ambo multis caulibus,multisq; ramis consistunt.Quapropter nulli eorum pars superior,pro ratione inferioris extat.Breui radice illa constare notantur lactuca,portulaca, breui in quantum ea recta, quae deorsum mittenda est, tum ijs quae in latus porrigi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

solet. Lactuca ea ipsa multiplici radice, quasi omnino caret, sed fibris tantum cohæret, quamobrem unistirpē hanc (ut ita dixerim) maxime omnium esse putaueris. Ad summam omnia æstiua breuem radicem sortiuntur, etenim pepo, cucurbita, cucumis ita se habent, tum propter tempus, tum & forsitan magis ratiōe naturę, quæ tēpus secuta ē, lactuca trāslata radi. ē breuioris quā sata. Illa .n. ex lateribꝰ magis mittit. breuior etiā syluestris, quam urbana, & superne multicaulior est. Quodq; ex cæterorum numero florem uniuersum citare utiq; constat, ocimum uero particulatim primum inferius, deinde cū ea defloruerit parte, florere superius incipit. Vnde fit, ut diutius istud floreat, quēadmodū fama, & inter herbas, quæ solaris nominata est, & quædam de syluestribus alia, floret etiā cucumer eum ī modum qui pepo cognominatus est. Etenim huic præpostero germinet, sane accidit. Flores alijs candidi, alijs lutei, alijs ad purpuram leuiter accedētes, rubri nullis emergunt. Semina figuris etiā inter se distant, etenim maiore quidem ex parte rotunda sunt. Sed nō desunt oblonga, neq; lata, neq; foliata. ut atriplicis. Hæc enim similia, atq; in laserpitio consistunt. Adde quædam angusta, & canaliculata. ut cumino. Color quoq; differē

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

differentiam facit, sunt enim alia nigra, alia candida, alia ligno proxima. publica differentia, quod alia inclusa siliqua constant, alia nuda adhęrent, ut quod alia cortice, alia pappo lanugine obducuntur. Radici namq; & sinapi, & rapae, semen in siliqua, coriāno fœniculo, anetho, cuminoq; nudum adhaeret. bleto, betae, atriplici, ocimoq; cortice cōtinetur. lactucę lanugine obducitur Omnia seminis, germinisq; large fœcunda. Sed fœcūdissimum omnium cuminum est. Peculiare etiam quod de hoc dicunt. imprecari nanq;, & maledicere serendo oportere affirmant, quo laetius, copiosiusq; proueniat Difficile (ut ita loquar) omnia exiccantur, cumino excepto, nec modo frumenti consistunt, quod cum primum in plenum creuerit, mox exiccatur, & decidit, sed quę cortice continentur. difficilius exiccantur, & inter ea maxime ocimum. Omnia siccata fœcundiora redduntur, qua de causa detracta antea exiccare consueuerunt. Omnia feracia largeq; fœcunda consistunt. Sed fœcundissimū ocimum porrum, & cepę sunt quae latere potius apta sint fructum parere ut radix, rapa, & reliqua generis eiusdem quaedam parte utraq; ferunt, ut blitum, atriplex, Hęc enim fructificare, uel ex suo latere

possunt,

possunt,sicq; copiosius.Protinus enim nodis singulis semen insidens racematim nimirum gerunt.Quæ seminibus uetustioribus sata sint.celerius excaulescunt. Celerrime uero quæ uigentibus.Est enim uel eorũ uigor quidam quo prouenire, cõsumariq; optime possũt.Pulchritudo quoq; ad portionem sequitur,quin & si aceruatim serantur, melius quædam nasci, augeriq; posse uidentur.Sic enim porrum,& apium serũ ĩ laciniis colligatum,atq; ita ampliora redduntur, locus quoq; ad incrementum aliquid conferre uidetur. Quamobrem cum apium transfertur, palum tantum adigere, quantum apium facere uolueris, iubent. Necnon & eius semen colligatum in laciniis palo adacto,& fimo, terraq; ingesta serendum cessent. Quædam etiam figuram subditi loci imitãtur, cucumis enim formã accipit loci,in quo sata fuerit.Quin et saporum differentiam quædam semina capiũt præparata, ut cucumeris si lacte maceratũ seratur, sed hæc forte cultui accommodari potius debent.

Quæ olera plura genera habeant, quæ pautiora.ut radix.i.raphan9. rapa brassica,beta,cucũis, cucurbita cuminum, lactũca

lactuca, apium, cepa, ascalonia, gethyũ, allium. Caput. 4.

Genera autem aliĳs plura, aliĳs minime. Plura ut ocimi, rumicis. bliti, nasturtĳ erucæ, atriplicis, corianni. anethi, rutæ. his enĩ diuersitatem generis deesse omnino uolũt. Quędam e contrario pluribus constant generibus, ut radix, brassica, beta. cucumis. cucurbita. cuminum. allium. lactuca Diuidũt hæc folĳs, radicibus, coloribus, saporibus. reliquisq; eiusmodi. Vt radicis genera corĩthium cleonæum liothalassium, bœotium. amplissime corinthi adulescit. quæ uel stirpe constat detecta. Hæc enim. sursum uersꝰ protruditur. non ut cæteræ in terram ampliari solita est. Liothalassia. qui thraciam uocant. ualidissima aduersus frigora tradit Bœotia dulcissima est. & figura rotunda. nec. ut cleonæa prælonga. Quibus folia leuia dulciores. suauioresq; sunt. quibus aũt scabra. acriores. Genus præterea redditur. quod folĳs erucæ simile constet. Radicis genera hæc notauerunt. Rapæ alĳ esse. alĳ nõ eẽ diuersitatem gẽris putãt. sed mare tãtũ fœminaq; differre nasciq; ambas ex eodem seine sed ut effœminentur. raras deponere oportere, nam si densę positę sunt. oẽs masculescere

Liothalassia.

masculescere aiunt. Quod idem futurum etiam si in terra uitiosa seueris. Qua de causa semine satas plantatim trasferentes deponunt. Semen quoq; deterius, meliusue, uisu percipi potest. Quod enim probum sit, tenue senties, quod uitiosum, crassum. Gaudet frigoribus et rapa et radix, et sic eas dulcescere putant, simulq; incrementum in radicem, non in folia uerti. Austrinis, atq; serenis temporibus celeriter caulescunt. Hoc igitur rationem sane exigit, quatenus i ambobus differentiæ similitudinis constent.

ῥάφανος
Brassica.

Brassicæ autem trifariam datur degestio. aliam enim crispam, aliam leuem, aliam syluestrem notarunt. Syluestri folium leue, sed paruum, atq; rotundum, & ramis, folijsq; permultis condita est. Ad hæc succum asperum, & instar medicamẽti habet. quamobrem eo medici ad aluum purgandam sæpe utuntur, quin & illud differentiam facit. genus.n. quoddam earũ est, quod nullũ, aut prauũ semen ꝑducat. In totum crispa succi bonitate, & folij amplitudine leui præstatior est. Inter betas uero cãdida sapore nigra præstantior, paucioruмq; seminum est quã siculã qdã appellarũt. Pari mõ in genera lactucarum, cãdida dulcior, atq; tenerior, cuius tria genera addunt laticaule, rotundicaule,

θρίδαξ.
Lactuca.

&

& laconicum, huic folium carduo simile, & recta, ampla, & a caule minime brachia-ta haec est. Inter latas adeo quaedam laticau les fiũt, ut pro ualuis hortorum hisce nõnul li utanĩ. Quae uero lactis admodũ copiosa, & folio pusillo, & caule candidiori cõsistit, syluestri similis est. Apiorum cum in folijs, tum in caulibus discrimen utiq; constat. aliud. n. folio spisso, crispo, densoq;, aliud ra-riori, latioriq;, cauleq; maiori, horum iterũ aliud candidi caulis, aliud purpurei, aut uer sicoloris, uer℞ ad summã. eiusmodi omne syluestri proximum est Cucumeris, atq; cu curbitae partim genera esse existimãt ptim negãt. quẽadmodũ & in radicis. ac rapę ge neribus. sed in uno eodẽq; genere alias me-liores, alias esse deteriores affirmãt. Cucu-meris genera tria notãt laconicũ. scytaliũ. boeotiũ. ex his laconicũ meliꝰ rigatũ euadit reliqua nõ rigata praestãtiora sunt. Differũt & cepę. & allia genere. Sed ceparũ genera plura. ut quę a locis nõia accepere. gardiae, cnidiae. samothraciae. itẽ setanicae. & fissiles. et ascalonię. ex his setanię minimę. sed largę dulces fissiles uero. & ascaloniae. tum cultu. tum natura inter se differunt, fissilẽ etenim hyeme sua cum coma inertem relinqunt. uere externa folia detrahunt. & reliqua co-

sunt,

σέλινον Apium.

Cucumeris gnẽa. 3.

Cepar[um] 7 g[enera]

colunt. detractis his foliis. altera germinant simulq; inferius finditur. unde fissiles appellatae sunt. Quidam uel omnibus detrahēda folia censent. ut uim suam imo contineant neq; effusae seminescant. Ascaloniarum peculiaris quaedam natura notata est, etenim sole fissiles. & quasi steriles ab radice consistunt. nec ea parte crescere. ac proficere possunt. Quamobrem non eas deponunt. sed semine serunt. cum deinde germinatum sit transferunt, perficiūtur adeo celeriter. ut cū caeteris. aut etiam prius. euelli possint. Plus temporis dimissae in terra putrescunt. Plantatae caulem edunt, semenq; tantummodo fundunt. tum exinaniuntur. atq; inarescūt. Harum igitur talis natura est. differunt & colore nonnullae. etenim apud Isum cętera quidem candidis similes constant. sed colore candidae admodum proueniunt. sardianisq; similiter fere affirmant. Cretensium peculiaris maxime natura uocatur, sed ascalonis quodāmodo proxima. ni forte uel eadem dici debeat. Est enim in Creta genus quoddam. quod semine quidem satum in radice crassatur, depositum uero in caulem semenq; totum funditur. sine capite. saporeq; dulce est. id enim quasi e contrario caeteris habet. Omnes nanq; depositae melius

celeriusq;

Ascaloniarum natura.

celeriusq; perficiuntur Omnes post arctur. proueniūt, tepido adhuc solo, ut depositos imbres occupent, seruntur & toto capite, & circumciso, sed germinatiões haud similes fieri solent. Parte namq; inferiore cepæ nascuntur, superiore herba tantum erūpit, seçtę in rectum germinare omnino nequeunt. Gethyum dictum sine capite est, et quasi longa ceruice consistens, ob id germinatió tota in fronde, sępiusq; retūdetur, ut porrum, qua de causa semine seritur, id nec deponitur. cepas hisce fere differentijs discernere licet. Alliū ante solstitia, aut paulo post solstitia seritur nucleatim diuisum discrimē eorum, quod aliud præcox, aliud serotinū est enim genus quoddam eiusmodi ut sexaginta diebus perfici possit. Differunt pręterea magnitudine singulari. Cyprium uocatum maxime tale est, quod non decoquūt, sed in myttotis utuntur, & cum tunditur, mirum quam spuma increscat. Quin & illud differentiam facit, quod quædam non nucleis coagmentanť. Dulcedo autem, & odor, & crassitudo, eorumq; causa tempore, cultuq; pene uidentur contingere, ut etiam aliorum, pfici etiam semine potest, sed tarde. Primo etenim āno caput accipit porri, sequente discerni in nucleos incipit, ter

Gethyum

σκόροδον

κύπριον

σκόροδον

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

tertio redditur perfectum nec quicquam deterius, sed etiam quidam uel deposito melius id existimant. Radicis autem allij, aut cepae, haud similis ortus fieri solet. alij namque cum nucleus extumuerit, tota intorquetur & hinc aucta in nucleos rursus discernitur, atque ex uno plura efficiuntur, dũ caput cõsumatur. At cepe continuo ab radice aliud atque aliud obducit, ut & bulbus, & scylla, & eiusmodi omnia. Etenim allia & cepe si non euellantur, plura in dies fiunt. Super fistula quoque & allium capitari posse. & cepe affirmant Satis de generibus dictum est.

Quę quã cura, culturaque gaudeant. Quę aquae oleribus prosint, & quae obsint. Translatione olera meliorescere. Quae bestiolae oleribus innascantur.

Caput .5.

Aquas, fimumque omnia olera sane diligunt, ruta excepta, haec enim fimi aspernatrix penitus est, sed hyberna magis, q̃ ęstiua desyderant. & imbecillia, magis, q̃ ualida. Fimum stipularium maxime laudãt. iumẽtorum uitiosum putant, quoniam maxime inarescat, fimum una cum satu intermisti potissimum disponunt, Quidam etiam in

terserendum

interserendū superiaciunt, quin & stercore humano inconcocto ad succum probe cōficiendum utuntur. Hyberna aquæ cupidiora sunt, q̄ æstiua, & infirma, q̄ ualida. Itē quę alimento plurimo egeant. diligit aquā et cepe, & gethyum, quanq̄ nonnulli negāt si principio bis aut ter imber incessit. Aquarum optimæ. quę dulces, & frigidę sunt. pessimæ, quæ salsæ, & rarefactu difficiles notātur, ob id, quæ ductu ferūtur, perutiles, herbarum enim semina inuehunt, sed omniū optimæ, quas Iupiter dederit, his enim uel animalia noxia interimi creditur Sed non desunt. qui cucumeribus, & cepis eas prodesse minime putent. Rigantur cætera quidem hora matutina, aut ad uesperam. ne aqua feruens sole officiat. Ocimo etiam meridie aqua datur, germinare namq; celerius id existimant, si inter initia feruenti aqua rigetur. Aqua admodum multa conferre creditur. pręsertī. si fimus nō adsit. Sæpe enim olera esurire dicuntur, idq; olitores peritos haud difficile posse intelligere. Omnia trāslata. meliora. grandioraq; fiunt. Porrorum enim radicunq; magnitudo ex translatiōe. potissimū autē trāferunt ad   & cętera quidem tolerant ceu gethyum, porrū, brassica, cucumis, apium, rapa, lactuca Oīa

auctu facilliora grādioraq̄ ueniunt seminibus depositis, quam fusim satis. Bestiolæ innascantur radicibus, pulices, brassicę. erucę atq̄ uermiculi. & lactucis porris. aliisq̄ pluribus porricidæ appellatę. Has igit humor collectus interimit, & fimum aceruatim iniectum. Industria enim bestiola cōdens sese ut in stramento quiescit in stercore, Quamobrem uenari facile est. aliter nulla uenādi datur facultas, radicibus contra pulices ne noceant remedium, interserere eruum. sed ne nascantur. nullum medicamen cōpertū referunt. Ocimum sub canis ortum pallescit, coriannum salescit. Ergo quæ accidere solent ex his liceat cogitare.

Quæ firmiora semina, quę imbecilliora. Item de aruensibus syluestribusq̄, ut rumice brassica, rapa, lactuca, æquapio. paludapio montapio. cucumere.

Caput. 6.

Seminum alia firmiora ad perdurandū cōstant. alia infirmiora, firmiora coriannū beta, porrū, nasturtiū, sinapi. eruca, satureia ad summam omnia fere acris saporis, Infirmiora uero gethyum. id enim durare nequit, atriplex. ocymum. cucurbita. cucumis in

in plenum æstiua, magis, q̄ hyberna. sed in-
ter ea. que fortissima constent. nullum ultra
quadrimatum durare potest, ita. s. ut ad se-
mentē adhuc utile sit. Sed bima sane melio
ra, trima nihil fere deteriora, quadrima iam
deteriora, uerum ad usum cibariū diutius
permanent, q̄q̄ inualidius alant necesse est,
ut quę partim respirarint. partim læsa a be-
stiolis sint, interius maxime ex bestiolis fi-
eri solet. nascuntur enim in omnibus etiam
acribus, atq; acerbis, cæterum uel humore
exhausto amara redduntur. & ideo ad u-
sum deteriora. De seminibus, et ad summā
de ortensibus, sit satis dictum. Nunc de syl-
uestribus, & ijs. que aruensia nuncupamus
pariter indicare tentandum est. Sunt igitur
quædam nomine supradictorū uocata. ge
nera enim illa syluestria quoq; omnia esse
cernunt et maior fere ps aspectu uicina ur-
banis est, præterq̄ quid folijs ista minorib9
caulibusq; scabriorib9 cōstant. & succo po
tissimum acriori, uehementioriq; condunt
ut satureia. origanum. brassica, ruta. Nā &
rumex syluestris est & q̄q̄ gustatu gratior.
quam urbana, tamen succo acutior, quo p̄-
cipue differant. Omnia autem uel ficciora
urbanis sentiūtur, & forte ob id ipsum ma-
gna ex parte acriora, uehementioraq; sunt.

 Brassica

Brassica Brassica preter alia modo peculiari caules sortitur, rotundiores enim leuioresq; gerit. quam satiua, & foliorum appendicem illa latum, hæc habet rotundiorem. & folium ipsum minus angulatum. Nam cętera quidem scabrior tum caulibus, tum folijs constat. Rapa uel radice longa. & modo raphani breuiq; caule consistit. Lactuca folio breuior, quam satiua est, idq; consumatum aculeatur, & caule simili modo breuiori perficitur, succum acrem ac medicatum habet Nascitur inter arua. liquatur p messem tritici. & purgare aquam intercutem dicitur. & caliginem arcere ab oculis, & årgemam auferre, cum lacte mulieris, equapium, paludapium montapium. tam inter se distāt, quam ab urbano plurimum differunt. Paludapium enim quod apud aquæductus et in paludibus prouenit, folio raro, nec hirsuto consistit, sed simile quodāmodo apio est, odore, sapore, figuraq; Equapium folijs uicinum paludapio est, sed hirsutum, et grādicaule constat, & radicem crassam modo raphani agit, sed nigram, fructum quoq; nigrum producit. magnitudine eruo ampliorem, ambo utilia referunt ad urinæ difficultates, ex uino dulci albo, & ad pellēdos calculos. Nascitur omnibus locis, & lachrima

Rapa

Lactuca

ἄργεμα. albor in oculo

ἐλεοσέλινον Paludapium

ἱπποσέλινον. Equapium.

lachryma ex eo myrrhę similis defluit. Quidam in totum myrrham id esse affirmant. Montapium maioribus etiam differentijs distat, folio namq; cicutæ simile constat. radice tenui, caule anethi. minutiori tamen datur in uino austero, gratia menstruorum. Quædam cum supradictis nullatenus succo, aut uiribus conueniunt, ut cucumis sylvestris urbano penitus incomparabilis est, sed aspectus tantum similitudinem gerit. Quemadmodū in coronarijs uiolę accidit folium enim habet consimile. Horum igit differentias ex predictis hisce accipies.

ὀρεοσέλινον Montapium

De aruensiū differētijs, qđq; ea uocēt olera quę nobis usui sit cibario, ut sūt intubū, aphaca andryala, porcellia, senetio, et intubacea omnia. itē pes gallinaceus, enthusicū mētastrū, hircibarbula. corchor⁹

Caput .7.

Aruensium autē appellatorum post hęc discrimina, atq; in totum cuiusq; herbacei minus cibo idonei generis, exponem, Olera enim uocitamus, quę nobis usui cibario sint, quæ quidem in summa uniuersorꝝ contineantur necesse est. Quamobrem nec

λάχανα Olera.

ea dimittamus oportet Ergo olera appellan-
tur, intubum, aphaca, andryala, porcellia,
senecio. atque in totum quaecunque intubacea
constant, propter foliorum similitudinem.
eiusmodi enim omnia folijs intuba quodam-
modo proximis conduntur. Item pes galli-
ceus, enthusicum, mentastrum. Quidam uero
alia innumerabilia nominant, inter quae il-
lud quod hircibarbulam uocant, cui radix
longa, & dulcis, folia croco similia, nisi quod
longiora. caulis breuis, super quem calyx am
pla, & barba de summo uertice cana pedes
prolixa unde nomen accepit, pari modo et
alia specie quidem eiusmodi constant, succis
uero cibo idonea, uel cruda, uel cocta oriun-
tur Quaedam enim coqui exigunt, ut mal-
ua, beta, rumex, urtica, muraleum uessicaria
quae cruda etiam manditur, & alia plura in
ter quae & corcorus, qui ob amaritudinem
in prouerbio est, folium eius ocimum sane ae-
mulatur. Ex cunctis autem alia annua, alia
anicaulia extant, nec desunt, quae radice di-
utius durent, quanquam ipsa arescant. Qui
nimo eiusmodi haud pauciora fere adnotan-
tur. Nascuntur alia radice, & semine, alia se-
mine tantum nisi quod sponte etiam proueniat

Germinatio quibus temporibus in oleribus
aruensibus

aruensibus fieri soleat, deq; florum differentia, & quae differentiae in caulibus publicae. Caput 8.

Germinatio uero tam eorũ. qui reliquorum partim cum primis imbribus post aequinoctium fieri solet, ut aphacae, canariae, & eius, quam buprestim quidam appellãt. partim post uergilias, ut intubi, et omnium fere intubaceorum, & alia cum germine florem ędunt, ut aphia. alia non longe post, ut fremium. Quędam ineunte uere. tam caulẽ quam florem emittunt, ut intubum, & oĩa itubacei generis, & e spinosis, quęcunq; generi olerum attribui debeant. Florum autẽ differẽtia magna. de qua primo uolumine retulimus Cõis fere omnium cõstat. sed nõ desunt quae flore penitus careant, ut epimetrũ. euenit uero. ut quae una cum fructu florem dimittunt. celeriter deflorescant. Cum tamen primus senuerit, alius, atq; alius subnascitur, idq; per totam hyemem. uerq; assidue usq; ęstatem factitatur. Senecio quoq; diutius floret. q̃q̃ reliqua minus: ut & crocum tam odoratum, q̃ candidum, & spinosum. quae carent odore. Omnium autem herbarum discrimen publicum. quod alię recticaules. & neruicaules sunt. alię annicau

D 5 les

Germinatio.

Florum differentia mag.

annicaules,ut malua,ſcandix, cucumis ſyl-
ueſtris,ſolaris,quæ porro tali natura eſt, nã
inter omnes. (ut ita loquar)magiſq; tali na-
tura eſt.ut inter ſpinoſas tribulus atq; intu-
ris.& alia plura,nam illorum etiã differẽtia
numeroſior eſt,quædam uero amplexiçau
lia plane exeunt.ſed ſi non habeant,quibus
accumbãt,humi ſerpũt,& humicaulia dici
poſſunt.ceu petina,& lappa, & ſummatim
quibus caulis gracilis.mollis, prælonguſq;
Qua de cauſa ſemper fere ſuper aliis hæc ꝓ-
ueniunt,quæ quidem differentia publica ẽ
omnium,non tãtum herbarum atq; ſuffru-
ticũ uerum etiam fruticũ. Clauicula enim
atq; etiam magis edera cilicia amplexicau-
lis conſtat. Item herbaceorum alia multis
caulibus,alia uno tantum conduntur,& u-
nicaulium ipſorum aliis germine caulis bra
chiatur. aliis e diuerſo. ſicut etiam inter ſati-
ua radix, & alia quædam multis caulibus
cõſtant,(ut ſummatim dixerim)quæ humi-
caulia exeunt. Vnicaulia uero.et paucicau-
lia.quæ recticulia ſunt. ex his caule minime
brachiato illa creant̃ .quę leuicaulia ſint,ut
cepę,porrum allium Quemadmodũ etiam
inter ſatiua animaduertere licet.

Differentia herbarum in poſitu, locoq; foliorum

foliorum necnõ fertilitate, sterilitateq;,tũ quæ differẽtia foliorum maxima,quidq; inter herbarum,arborumq; flores ĩtersit atq; de syluestrium herbarum olerum ue radicibus,& quid distent inter se.

Caput .9.

Differẽtia illa quoq; herbaceis datur, qđ alia ab radice tantum foliata, alia in caule tãtum foliata. alia utrinq; foliata. Ab radice tãtum foliata silago, nigella, anchusa, herba, fremium, frondiflora, apargia, plantago. fraus. in caule tantum foliata, crepis. nigella foliosa. lotus. uiola alba. Vtrinq; foliata in tubum. siue ampulla. Id enim ĩ caulibus cũ ramulorum prouentu una flosculus quoq; quidam emergit. et ex spinosis foliatis nonnulla, ceu soncus, sunt etiam alia frugifera. alia sterilia. Atq; in totum ex herbaceis alia usq; folia tantum ueniunt. alia ut caulem & florem edunt, sed fructum nullum. Quædã etiam fructum pariunt. ueluti naturæ perfectissimæ munus. nisi forte & sine flore frugiferum aliquid sit, sicuti in arborũ genere. Quin etiam folia eorum non paucioribus sed pluribus fere differentijs. q̃ arborũ inter se distant nec differentijs carent. quibus plane ab illis possit secerni. sed maximã fere sortiuntur.

ſortiuntur .quod pediculo illa dependent, hæc autem (quoad abſolute liceat loqui) ſe ipſis adhęrent Verum non deſunt.quę cau licaulaceo quodam appendice annectãtur. Sunt quibus anteq̃ folia protrudi caulis ſo- leat. maxime tamen parti folia prærumpũt ampliſſimaq; pene inter initia fiunt,& ma- xime ad cibũ idonea. Arboribus uero om nibus cauliculus quidam ante propellitur, frons deinde emergit. Differũt etiã floribus plurimum,quippe cum in arboribus pars maxima florum candeat,& quędam paulo ad purpuram uergat.nec deſint, qui herbi- di.atq; pallidi ſint,nulli uero colore ardenti ori habeantur.In herbarum autem genere premulti. & uarij tum ſinceri,tum miſti. tũ odorati.tum hebetes ſentiantur.Item arbo res florem. ſed nõ particulatim uniuerſum profundunt. Herbarum uero quædam per partes floreſcunt ut de ocimo diximus Vn de fit.ut diutius floreant,ſicut alia multa,et in primis ſolaris,atq; cichorea.Quin etiam radicum multæ differentiæ, atq; prædictis patentiores conſiſtunt. Sunt enim aliæ lig- noſæ,aliæ carnoſę neruoſæq;,ſicut etiam in genere ſatiuorum conſpici licet,ceu frumẽ- ti, & herbæ ſpecialiter nuncupatæ maiore ex parte.Earum autem ipſarum ſingulę plu

rimis

plurimis inter se differẽtijs distant. colore, odore sapore, magnitudine, aliæ nãq; cãdidæ aliæ nigræ, aliæ rubicundæ, ut anchusæ, atq; rubiæ, aliæ quasi flauæ, & surculi speciẽ gerentes. adde dulces, amaras, acres, odoratas, maleq; olentes. Nec desunt. quæ uim hẽant medicã ut alias dictum est. Carnosis quoq; differentiæ insunt. nam aliæ rotundæ. aliæ oblongæ, glandosæq;, ut astulæ regiæ, atq; croci, & aliæ multis tunicis constant. ut bulbi, uel cuiusuis generis bulbosi. adde cepæ & gethyi, & similium aliæ æquales, fungosæ, mollesq; toto corpore, & quasi corticis omnibus exortes. ut ari. uel corticem carni adhærentem habent, ut mali terræ, & rapæ. Non autem omnes odoratæ. aut dulces cibo idoneæ constant. Nec omnes amaræ ingustabiles sunt. sed quæ postea. q̃ in cibo assumptæ fuere, nihil nocuerint corpori, eas tantum esculentas statuimus. Quædam. n. q̃uis dulces, mortiferę tamen, atq; morbosę consistunt, aliæ quamuis amarę. aut male olentes, utile plane sentiuntur. Pari modo & folia cauleq; se habẽt, ceu absinthij, & fellis terræ Discrimen etiam in germinando, & in florendo, ut hyeme incipiente, aut mediata, aut æstate. aut autumno. Quin & in fructibus ratio gustandi eadẽ est, & in caulib9

&

& folijs,& radicibus,atq; in ijs ipsis pro ratione saporum differentiæ constant,ut acidi acris,dulcis,austeri,& reliquorum eiusmodi tum simpliciter,tum ratione qualitatis remissioris, intensioris ue. Ergo differentias colligi hinc omnino oportet.

Differre herbas temporibus germinatus & floris historia singulorũ olerum. Spicosa esse oculum canis,caudã uulpis,linguã agni. Quæ & plantago,& coturnix a quibusdam dicta est.bibinellam.

Caput .10.

Sed cum singula distincta superius ꝑ tẽporibus tam ad germinationem,quam ad florum prouentum, cõsumationeq; fructuum sint,addendum nunc illud occurrit,qđ nec ijs, quæ radice proueniant, nec ijs, quæ semine erumpant,germinare quicq̃ ante tẽpus sibi accommodatũ solet,sed suum unũ quodq; tempus expectat. nec ab imbribus quicq̃ infestatur. Quædam serotina admodum tam germine,q̃ flore percipiuntur, ut cardu9,ut cucumis syluestris,q; etiam in suffruticum genere de pollicaria,& inturi,& alijs quibusdam retulimus,nec enim eorum aliquid floret . aut germinat ãte proprium

tẽpus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

tempus. Quãobrẽ hoc etiã in arboribus differre appareant, quippe cum illorum si-mul quodammodo omnium germinatio fiat, aut si ita minus, uno quidem, eodemq; dixerim tempore anni germina omnium citari. His autem multis, uel potius omnib9 temporibus germen, atq; etiam magis flos exeat, quapropter si animaduertere uolue-ris, assiduam pene per totum annum germinationem, & floris productionem uidebis. Semper enim alterum alteri succedens tem-pora omnia occupat, exempli gratia, post Aphacam crocum erumpet, et fremium, & senetio, cæteraq; hyberna, tum uerna sequẽtur. dein autumnalia accedẽt. Multi uero ex singulis floribus prouentus prorogãt suos ut dictum est, Sunt enim quæ ita florẽt ceu aphaca, & turdaria. & cichorea, & plãtago & alia quædam. Verum propter assiduam continentiam, occupandiq; uicissitudinem haud facile percipi in aliquibus potest Nec est determinare, quæ prima germinent. quęue sero, nec eorum ipsorum generationes, ac tempora recẽseri queunt. Quibus fructi-bus consumatis, alia initia denuo generan-di instituant, quod post autumni equinoctium euenire potissimo solet. Tũc. n. semina ex maiore parte perfecta habẽtur, & fructus

arborum

arborum magna ex parte consumati iam
extant, simulq; mutatio quædam eius ipsi9
atq; temporis sequitur. Quæ autem imper-
fecta. immaturaq; occupentur his & germi
natio, et floris prouentus, & fructus pfectio
ex circuitu ad portionem contingit. Quã-
obrem euenit, ut alia sub solstitijs floreant
alia sub canicula, alia post arcturũ, et autũni
ęquinoctium. Sed hęc communiorem sane
contemplationem ad determinãdam prin-
cipij ratione desyderare uidentur. Q d' aũt
differentiæ plures. aut nullo pauciores sũt.
his ipsis plane iam exploratũ habetur Quã
doquidem & perpetuo quędam ex his ui-
reant, ut polium ut solatis, atq; capillus ue-
neris. His ergo de differentijs, quibus in re-
bus quoq; modo fiant, determinatis, nunc
singulorum historias exponere congruum
est. Quę scilicet non pro cuiusq; propria na
tura consistant ut quę spicosa, scandicosaq;
constent. Et si quid aliud tam commune ca-
pi de omnibus liceat. quod familiare sensui
sit, aut folio, aut flore, aut radice, aut fructu.
ex manifestis enim partitio fiat eorũ necesse
est, quemadmodum etiam radicum. Spico-
sa igitur oculus caninus, & cauda uulpina,
et plantago. quę agnina lingua a quibusdã
uocata est, & ab alijs coturnix, huic quodã
modo

Coturnix plantago ab alijs di- cta ὁ ὄρτυξ

quodammodo similis bibinella est Verum hæc simplici, & quodammodo uniformia creantur, et spicam, nec acutam, nec aristatã gerunt. Cauda uero uulpina hirsutior, et lanuginosior est, quamobrem similis uulpiũ caudis cernitur, unde & nomen accipit. huic plantago similis constat, nisi quod florẽ non quemadmodum illa particulatim ędit, sed per totam spicam tritici modo. Ambobus tamen flosculus lanugineus exit, sicuti etiam frumento similis tota specie tritico ẽ, uerũ folio latiori. His proxima reliqua quoque spicati generis, non temere dixeris, Cauda uulpina.

Cichoracea omnia annuo folio cõstare. Item de caule cichoreæ, idest intubi, de Porcellia. Aphaca. Amaragine, hinc repetitio differentiarum radicum. De astula regia. Epimenidea Scylla. Aro, Dracũtulo Ense. Theseo.

Caput. .II.

Cichoracea uero omnia folio annuo, & ab radice foliata consistunt germinant post uergilias, fraude excepta, sed caulibus, atque radicibus differentias magnas sortiuntur, quippe cum cæterorum caules simplciores minoresque exurgant, cichoreæ idest intubi,

magnus, multiſq; ramulis brachiatus. lentus item, et diuidi cõtumax eſt. Qua de cauſa pro uinculo eo utuntur, radice quoq; germen laterale mittere poteſt, & alioquin radice prolixum eſt, ideoq; emori contumax decerptis enim quæ ad uſum cibarium capi ſoleant, reliquum generationis rurſus capeſcit principium, euenit autem ut pars eius alia, atq; alia floreat, idq; aſſidue fiat uſq; ad autumnum, quanquam durus caulis eſſe uideatur. Fert & ſiliquam, in qua ſemen circa poſtremas, caulium partes.

[ὑποχοιρίς. Porcellia.] Porcellia leuior, & aſpectu mitior, & dulcior eſt. Nec ut cãdralia, quę omnino inguſtabilis eſt, et in radice ſuccum lacteum acrem, eundemq; copioſum habet.

[ἀφάκη.] Aphaca inguſtabilis, & amara eſt, feſtinanter hęc floret. ſed celeriter flos feneſcit, atq; lanugine pappo dicta marceſcit. Tum alius iterum prouenit atq; iterum alius, idq; tota hyeme, uereq; toto uſq; ęſtatem factitatur, flos melini ſpeciem gerit, ſimili modo uel amarago ſe habet.

[πικρίς. Amarago] Nam ea quoq; uere florere incipit, nec ſecus hyeme tota, uereq; toto perſeuerat, guſtu amara eſt. unde et nomẽ accipit Horum igitur differentiæ tales adnotantur Sed tentãdum, (ut dictum eſt), reliquorum etiam pari modo colligere differentias. Genus autem uel eorũ

quæ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

quæ radice carnosa, aut capitata creantur, amplum certe sentitur, quod & inter se, & ad cæteras differentias, (uti retulimus,) pleraſq; ſortitur. radice. folio, caule, atq; reliqua forma. Radicum enim (ut dictum eſt), aliæ ſquamis conſtant, aliæ carne, & aliæ cortice ueſtiuntur, aliæ nudæ adhærent, item aliæ rotundæ, aliæ oblongæ, & aliæ uefcendæ, aliæ inguſtabiles. Veſcendæ non tantũ bulborum, atq; eiuſmodi, uerum etiam à ſtulæ regiæ. atq; ſcyllæ non tamen omnis. ſed Epimenideæ uocatæ, quæ ab uſu nuncupationẽ ſortita eſt, hæc anguſtiori folio, leuiorìq; quam reliquæ conſtat, Ati quoq; radix cibo idonea eſt, & folia eiuſmodi decocta in aceto mandi nimirum poſſũt, ſuauis profecto, & ad fracta utilis eſt. Hæc, ut incremẽtũ capiat, cum folijs luxuriatur, quæ admodũ ampla ſparguntur folia deflectentes ipſa circum obruere ſolent, quo planta non in germina excreſcat, ſed totum alimẽtum in ſuũ attrahat caput. Quod uel in bulbis nõnulli in componendo facere aſſolent. Dracuntuli autem radix. (Sũt enim, qui genus quoddam dracuntuliarum appellent, quod eius caulis uarietatem habeat quandam) cibo ĩepta penitus eſt & medicis tãtum cõmoda, ac enſis appellati, radix dulcis decocta eſt,

Ati radix

Dracunt. rad.

& trita farinæ admista panem dulcem, atq; innoctium reddit. rotunda hæc est:, & sine cortice capillamentis gethyi modo fibrata, per multas iuxta eam scolopendras reperiunt. gaudent enim ea herba, frequentesque congregantur in eam. Thesei radix gustu amara est, tusa aluum purgat. Sunt & aliæ quædam medicę Verum pars maior radicum neq; medica, neq; cibo idonea constat. Et differentias quidem radicum has liceat adnotari.

Thesei radix.

Discrimen herbarum per folia. per caules Scyllam ante portas satam contra ueneficia esse. Deq; narcisso & Scylla, peculiare de amygdala.

Caput. .12.

Foliorum uero discrimen, magnitudine figuraq; accipi debet. Etenim albuco foliũ prælongum, angustum, lentumq; leuiter, scyllæ latum ensi uel pugioni, (ut quidã uocarunt) ad ensis effigiem exit, unde et nomẽ herbę impositum est. Consecratici harundinaceum potius constat. Aro cum latitudine cauum atq; cucumeraceum est. Narcisso angustum, frequens, & pingue. Bulbis, omnibusq;

omnibusq; bulbosis ualde angustum, sed croco angustius. Caulis alijs omnino null9 ut aro, quod mandi potest. Nonnulla caulē tantum floris sortiuntur, ut narcissus, et crocum, alijs nimirum caulis assurgit, ut scyllæ, bulbo, omnibusq; bulbosis, item consecratici, & pugioni, sed omnium maxime asfula regia. Caulis enim dictus albucū unice inter omnes excellit, consecratici minor q; dem, sed durior, in totumq; albucum æmulans Semen quoq; abunde asfula regia profert, lignosum semen id est. figura triquetra, colore atro. Gignitur in orbiculato quodā. quod flori subest, decidit æstate. Cum orbiculatum illud dehiscit floret per partes, ut etiam scylla, incipiunt ab imis. Vermis in albuco gignitur, qui in aliud animal uolatile floridumq; trāsfiguratur. Quod cum herba florere icipit, eroso statim operculo euolat, peculiare is præ ceteris leuibus caulium generibus sortiri uidetur, quoniam cum angusto corpore sit, in ramulos superne spargatur, permulta ad cibū affert utilia. Quippe albucum tostum in cinere manditur, & semen torrefactum usui est, sed radix tusa cū ficu in usu maxime omnium uenit, & utilitatis plurimū autore Hesiodo præbet. Oīa igitur capitata, radice uiuacia, maiorem in

ἀνθέρικος. Albucū

Hesiodus Ante Theophrastum vel contemporaneus

E 3 modum

modum sentiuntur, sed præcipue scylla, ut pote quæ suspensa uiuere possit, & quidem plurimum temporis. Potest etiam fructus recondendos seruare, ut poma punica, detracto pediculo. Et satorum nonnullla celerius apud eam germinant. Traditur & ante portas satam, remedio esse contra ueneficiorum noxam. Omnia hæc uniuersim proueniunt, ut etiam , cepæ, & allia. Germen etenim ab radice laterale producunt. Nonnulla etiam e semine idem hoc euidentissime faciunt, ut astula regia, lirium, pugio, bulbus. Sed bulbo peculiare datur, quod nō simul ex omnibus seminibus exit, sed partim anno primo, partim secundo. Vt etiam de auena, & loio traditum est. Id ergo, si uerum sit, commune cum alijs habetur. Necnō & illud fortasse commune est, q̄q̄ non multis, mirum tamē ꝙ in scylla, narcissoq; eueniat. Cæterorum enim tam recens satorum, q̄ regerminantium, suo tempore primo foliū oritur, deinde caulis exit. In his uero caulis prius, & narcissi quidem floris tantū caulis protinus exit. Flos enim eius plurimum festinat. Scyllæ autem caulis per se prius, tū flos ex eo emergens insidit, eadēq; florum prouentus ternos ostendit, Quorū primus tempus arādi primum significare uidetur,

secundus

secundus medium, tertius nouissimũ, quot enim fuerint isti, totidem, & arari tempora ferme occurrunt, sed cum ita senuerit, tunc foliorũ exortus multis postea diebus incep- tat. Idem ut in narcisso fieri solet, nisi quod nec alium caulem præterquam floris proprium ha- bet, ut diximus Neque fructum conspicuum parit. Sed ipse flos una cum caule desinit, et cum refloreſcit, tunc folia exeunt Ergo prę cæteris quidem plantis, hęc ambo peculia- ria dixeris, prę illis uero, quę ante foliorum & caulium ortum florere incipiunt, quod tiphyum, & alia quædam ex coronariis fa- cere putantur, atque etiam iter arbores amyg- dala potissimum, aut sola, peculiare hoc sit, quod ea quidem, uel cum flore foliũ quoque promunt, uel paulopost, ut de quibusdam ambiguum sit, quærique soleat. In his autem ex altero quasi principio prodire uidetur. cum propter dierum multitudinem, tum quod antequam flos, aut etiam caulis totus senuerit, germinare incipiant. Germinatio uero pri or Scylle posterior narcissi. et folium is lar- ge emittit, & radix ipsa parua nequaquam est, quanquam non magna, figura non ab- similis bulbo. uerum non squamata, hæc igitur quo pacto se habeant, contemplari non ab re est.

ἀμυγδάλη.

Bulborum genera,et differentiæ. Genus quoddam bulborum lanigerum esse,unde togæ,& alia uestimenta texantur. Qd' peculiare datum Sisyrinchio. Adianti.i. capilli ueneris folium in aqua nunq̃ madescere,eiusq; duo esse genera,atq; ambo ad defluuium capillorum utilia oleo trita. fidiculam ad urinæ distillationes utilē. Quid Anthemo peculiare.

Caput. .13.

Plura autem genera esse bulborũ nimirum constat Differunt nanq; in sese, magnitudine,colore figura,sapore,quippe cum adeo dulces quibusdam in locis exeant, ut uel crudi mādi facillime possint,ut in Cheroneso taurica. Sed maxima,peculiarisq; p̃cipue differentia lanigerarum herbarũ adnotatur. Est enim genus quoddam eiusmodi littoribus nascens,lanamq; sub primis tunicis habens,ut inter internum quod manditur, & externum media ista conculcetur Texuntur ex ea & togæ, & alia uestimenta qua de causa lana tum id constare putaueris,non modo illius īdici crinitum,quin & bulbosa plura,nec ĳs pauciora notare licet exempli gratia. Violam albam,bulbinam opitionem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

opitionem cyicem, & sisyrinchium quodã modo, quæ quidem redigi ad bulborum genus desyderant, quod radice orbiculent. Nam colore quidem penitus discrepãt, cã-dent enim, nec squamis constant. Peculiare sisyrinchio datum est, ut una radix primo augeatur hyeme, tum ineũte uere, quod in imo excreuerit, contrahatur, supernumq; crescat, quod manditur, atq; hęc differẽtias sortiri eiusmodi constat. Propria uero her-baceis uel illa tribui solent. Adianti idest capilli ueneris folium in aqua nunquam madescit, nec quicq̃ adhæsisse humoris cõstat. unde & nomen herba accepit. Genera eius duo candidum, atq; nigrum. Ambo ad defluum capillum utilia. oleo trita. Nascũtur maxime locis humidis. Fidicula uel ad di-stillationes urinæ unice facit ut quidam existimant. Caulem hęc capillo ueneris nigro similem gerit folia admodum parua, dẽsa, aduersa, inter sese cõdita, radicem minimã, loca amat opaca, inter ea uero, quæ florere particulatim notantur, peculiare, quod in anthemo fieri solet, cum enim cęteris omnibus proprium sit, ab ima sui parte deflore-re incipere, id a summo incipit florere, candidus flos circundat, medium uiridis tenet & semini color idem. Decidit id uti & spi-

σισυρίγχιον

ἀδίαντον

τριχομανές. Fidicula

spinosorum conceptaculo inani relicto. Genera eius plura.

De lappa, solari, carduo, hirūdinaria, sępuiuo loto, melfrugo, uessicaria, quodq; eius tria sint genera. Caput 14

ἀπαρίνη. Lappa

Notabile & in lappa, quę suæ asperitatis causa uestibus adhærescit, ut difficile auferri possit. Nascitur enim flos in eo ipso hirsuto, & aspero non exiens, neq; euidens, sed intus maturescens, et semen pariens, ut illis simile sit, quod in galeis, ac uiperis euenit. Illa enī intra se oua pepererūt, mox animalia gignunt & hæc florem in se continens, concoquensq; fructum, deinde parit Quæ autē ita ut florent, uel germinant, ut aliqua sequi uideantur, uelut solaris uocata, & carduus, nam ea quoq; cum solsticium agit, floret, item hirūdinaria, quæ aduentu hirūdinis suum excitat florem, hæc partim naturalem partim fortuitam habere causā apparuerit. Quin etiam in reliquis propria eiusmodi permulta intelligi possunt ut sępuiuo datum a natura est, quo humidum, uirideq; semper durare ualeat, folio carnoso, leui, atq; oblongo id constat. planis parietinis nascitur, necnon & in tegulis, cum terræ confluuium quoddam arenaceum factum est. Ad hęc alia permulta naturę superuacuæ

ἡλιοτρόπιον. solaris

χελιδόνιον. Hirūd

ἀείζωον. Sępuiuū

superuacuæ nosse forsitan possis, sed(ut sæ-
pe retulimus,)differentias comparatiõe cæ-
terorum semper cõtemplari oportet. Quæ-
dam enim formis pluribus constant, quã-
quam nomen unum sortiãtur, ut ita ferme
æquiuoca sint, ceu lotus. Huius enim gene- Lotus.
ra plura redũdãt, folio, caule, flore, fructuq;
discreta. Inter quæ uel illud redditur, q
melfrugum appellant, diuersum tum uiri-
bus in usu cibario, tum quod non eadem Melfrugũ
loca desyderet. Alia quoq; plura hunc in
modum facile assignari possunt. Quædam
uero quamuis generibus existunt pauciori
bus, tamen non minus discriminis sortiri
uidentur, ut uessicaria. quę cognomine no-
minis tantum, et quadam plane æquiuoca Vessicar.
tione accipitur. Vna enim cibo idonea est.
& fructum quasi urbanum acinosum pre-
stat. Duæ uero, quarum altera somnum, al
tera insaniam infert, & si copiosior detur.
interimere sane potest, Pari modo & in re-
liquis, quę plurimum inter se distent, accipi
idem licet. Sed de cæteris herbaceis satis di-
ctum. De frumento, uniuersisq; frumenta-
ceis, de cætero indicandum Hoc
enim reliquum adhuc est.

THEOPHRASTI LIBER TERtius De frumento, & frumẽtaceis, eſſeq; tria genera, Semẽtis uero duo tempora. quæ maturæ ſerere, quę ſero oporteat de tertio ſerendi tempore. Quoto quæq; die a ſatu erumpant.

Caput. primum.

SAtis de cæteris herbaceis diximus, nũc de frumento, uniuerſiſq; frumentaceis agamus modo, quo ſuperiora tradidimus, hoc enim reliquum in herbaceis generibus eſt. Frumenti prima, & maxima genera duo conſtant, ſunt enim alia frumẽtacea ut triticum, ordeum, tipha, ſemẽ, & reliqua quę tritici, ordei ue ſpecimen quodãmodo gerãt, alia chedropa appellata, ut faba, cicer piſum, atq; in totum, quæ legumina uocitare ſolemus Adde tertium genus, milium panicum, ſeſamum, & ad ſummam, quę in ęſtiuis ſementibus communi careant appellatiõe. Horum omnium generatio ſimplex & una eſt. quippe ſemine tantum omnia exeunt, niſi quid rarentur, parceq; radice pro ſiliat. Sementis autem duo plurimum tempora notantur, ſed primum, atq; potiſſimũ quo circa uergiliarum occaſum accipitur,

quod

χέδρωπα

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

quod & Hesiodus, & maxima fere pars autorum secuta est. Quamobrem tempus id per excellentiã satum appellarunt, secundũ quod uere incipit post brumam, sed non eisdem datur utrunq;, alia enim mature seri desyderant, alia sero, q hyemem nequeant tolerare, non tamen desunt, quae tempus utrũq; satis apte contingant, hyemẽ scilicet, atq; uer. Mature seruntur triticum, ordeum, quod etiam maturius seritur, item semen, tipha, siligo, & siquid aliud tritico simile cõsistat, his etenim omnibus idem pene tẽpus serendi statuitur. Ex leguminibus uero faba (ut ita loquar,) maxime mature seri exposcit. haec enim suae debilitatis gratia, radicationem hyemi anticipare desyderat, lupinũ quoq; mature seritur, post aream enim serẽdum protinus censent. Sera illorum satio ẽ quae in genere discrepant, ut tritici genus quoddam, et ordei quod trimestre appellãt quoniam per tantum temporis perfici possit. & in leguminum genere lens. aphaca. pisum. Tempori utriq; dantur ex leguminibus eruum. cicer. Sunt et qui etiam fabam sero audeant serere. si minus primis satibus expedire potuerint. Simplici tamen ratiõe dicendũ. alia sui roboris causa seri maturius poscere. ut q̃ hyemẽ tolerare facile possint.

alia

alia ob debilitatem idem requirere. ut cle-
mentia temporis incrementum præsumere
queant. Igitur tempora duo illa in primis
notantur. Tertium uero additur, quod æsti-
uis attributum retulimus quo miliũ seritur
& panicum. & sesamum. item trionum ge-
minalisq;. Hæc serendi tempora singulis sta-
tuuntur, Erumpit autem aliud celerius. ali-
ud tardius. Ordeum. atq; triticum die plu-
rimum septimo, sed magis ordeum festinæ.
Legumina quarto die. aut quinto proueni-
unt. fabis exceptis. faba enim intra dies plu-
res etiam. quam frumentacea. exit. Quibus-
dam enim in locis uel in die quintodecimo
alias etiã uigesimo. Hæc enim difficillime
omnium prouenit. & si cum sata fuerit. im-
ber plus æquo successerit. uel prouentu om
nino difficilis reddetur. sed an ea. quæ tem-
pe uerno serant, celeri9 exeãt cogitãdũ, pro-
uentus autẽ exortusq; dictos. quoad id uni-
uersum dixisse liceat. ita factitari putandum
Nonnunquam enim & quibusdam in lo-
cis uel intra pauciores dies confici possint.
ut in ægypto tertio. quarto ue die prouení-
re affirmant. At apud alios uel pluribus q̃
retulimus. opus sit, nec temere ita eueniat.
cũ & tellus et cœlũ discrepat. Cũq; maturi9
serius ue. aratum est. quæq; superuenerint

dissimilia

Serendi tempora.

dissimilia constant.tellus enim rara, & leuis & benigno coelo subiecta, celeriter, ac facile reddit, lęta uero, & ponderosa, tarde, & quę squalleat, tardius. Item si hyems aut squallores, serenitatesq; nimiæ superuenerint, uel e contra imbres immodici incesserint, tres lōge tardius agetur. His enim discrimen summum exultat pari modo & si solum sit cultum, fimoq; refertum, uel si nihil eiusmodi auctum sit. Nam & ad mature, sero ue serēdum quod uis, loca differunt. Qua de causa nonnulli græciæ incolæ mature omnia serere solent, uidelicet propter sui tractus algorem, ut Phocenses ne scilicet hyemes herbas paruulas occupent.

Grecia
..rols

Quemadmodum nascantur ĩ frugibus folia, germinaq;, & radices. Quo modo ordeum, & triticum, & pisum, & faba, & cicer exeant. quoq; radices legumina omnia habeant. De frumentagine, & ordeagine, atq; frumenti ortu, leguminumq;.

Caput. .2.

Germinant alia ex eodem, radicem foliū q; fundētia, alia utrunq; ex utroq; extremo triticum, ordeum, tipha ad summā omnia quæ frumentacea constent specie, ex utroq; effundunt,

effundunt, quippe quæ parte ima, crassaq; radicem, tenui superna, herbam propellant fit tamen unum, atq; continuum ex ambobus radice, & caule, at faba, cęteraq; legumina non eodem modo mittere consueuerũt sed eadem ex parte radicem fundũt, et caulem, qua etiam nexus siliquarum consistit, inq; ea ueluti principium quoddã germinandi haudquaq; obscurum. Quod in quibusdam uel ad mentulæ formam effigiatũ sane inspicere possis, ceu ĩ faba, & cicere, sed maxime in lupino. His enim radix deorsũ uersus, folium uero & caulis sursum tendũt Hoc igitur differunt, sed illo plane coueniunt quod omnia per annexum siliquę, atq; spicæ radicem capiãt, nec ut in quibusdam arboribus e diuerso fieri solet, ceu in amygdala, nuce, glande, atq; similib9. Omnibus autem radix paulo ante caulem exit. & quidem in frumentaceis euenit, ut radix ptin9 extra pellatur, germen autem in ipso semine augeri primum ĩcipiat, auctoq; subinde semina disiungantur. Nam & hæc omnia bipartita quodammodo constant, quod in leguminibus manifestum est Illa naq; bino claudi corpore, atq; ita componi penitus liquet, uerum ĩ eo genere, quia per se ipsum fit, illud quidem minus contingit. Radix

F tamen

tamen paulo prius isti quoque propellitur.
Exit ordeum, & triticum uno folio. pisum et faba, & cicer multis, legumina omnia singulas habent radices, easdemque lignosas, & ramulis prætenuibus, modo capillamentorum fibratas. Omnium, (ut ita dixerim,) altissimam cicer agit, quod nonnunquam uel ex latere mittit. At uero triticum. ordeum, reliquaque frumentacea permultis, prætenuibusque innituntur radicibus. Qua de causa numeroso ramo, numerosaque caule omnia eiusmodi se attollunt, Quamobrem, uel contrarietas quædam inter hæc genera ferme intelligi potest. etenim legumina radice singulari subnixa, multos superne ramos ex caulibus gerunt. fabis tantum exceptis, frumenta uero e diuerso multis subnixa radicibus, multa quidem effundunt germina, sed quæ ramis brachiari omnino nequeant, præterquam genus, quod frumentaginem, quodque ordeaginem uocant. hyeme in herba frumentacea manent. Omnia tempore mitescente, caulem de medio mittunt. atque geniculantur. euenit, ut protinus in tertio genu quædam in quarto gerere spicam incipiant, sed nondum aliqua mole conspicuam. Et quidem per totum culmum spica digerit. ut ferme cum culmari inceperint, mox eam

ὁ κριθανίας
Ordeago

conspici

conſpici ſit,ſed latet,antequam adulta ĩ fol-
liculo fuerit. tum enim fœtus ſuæ craſſitudi-
ne molis euidens extat. Mox folliculo ab-
ſoluta, quarto, aut quinto die florere tam
tritici,quam ordei incipit,totidemq́ dieb⁹
fere floret,qui uero plus temporis referunt,
ſeptimo die deflorefcere notāt.ſed legumi-
num floris diutina productio eſt,atq́ inter
cętera erui,cicerifq́ diuturniſſima Inter om
nia uero fabæ quidem ſummo diſcrimine
redditur,quadraginta namq́ diebus florē
re prodita eſt,ſed alij ſubinde alio,& alio e-
mergente,florere aſſignāt particulatī enim
florere aiunt. alij ſimpliciter referunt,flos e-
nim ſpicatis uniuerſum,Leguminibus om
nibus particulatim emergit. His enim pri-
mum pars infera floret. quæ cum deſierit,
proxima incipit, atq́ ita ad ſupernam itur
ſucceſſu aſſiduo, q̃ de cauſa multa ex eruis
euulſa parte ima defluxiſſe cernuntur,ſup-
na uero penitus eſſe uiridia

Quot diebus frumenta, Quot item legu
mina maturentur. Terram a terra,& cœ
lum a cœlo fructuū ad differre perfectio
nem. Quibus folijs,frumenta,quibus le-
gumina conſtent. De ſiliqua,legumine,
florumq́ differentia. Quæ ſpica,quæ lu
bam,quæ ſiliquam gerant.

ὁ πυρός Triticũ ἡ κριθή. Ordeum

Triticum,atq; ordeum postea.quam de floruere craſſantur,perficiunturq;.cum plurimum intra dies quadraginta, pari mõ & tipha,& reliqua huiuſcemodi.Item fabam diebus totidem perfici uolunt.Ita tamen ut intra tantundem .ſpacium temporis hæc florere,atq; perfici nata ſit,cum cętera intra dies pauciores cõſumentur.Sed cicer pauciſſimis perfici poteſt,ſiquidem poſt ſementem diebus quadraginta abſolui poſſit, ut quidam affirmãt.Nam in totum celerrime genus id leguminis conſũmari nulli dubiũ eſt Milium, & ſeſamum,& panicum, & ad ſummam omnia æſtiua , dies quadraginta ſortiri inter omnes fere conſtat non tamen deſunt,qui uel pauciores prodiderint.Differt & terra a terra,& cœlum a cœlo ad fructuũ perfectionem . quædam etenim loca proferre intra pauciores dies uidẽtur,ut cũ alia, tum & maiorem immodũ conſpicue egyptus.Illic enim ordeum ſexto a ſatu mẽſe,triticum ſeptimo metitur. Quod apud plurimos octauo Cæterũ nec illo tractu ſic multitudine tota fieri ſolet ſed quoad religionis primitijs tantum ſtatutum eſt .Portatur enim ad ſacrorum quorundam uſum farina noua ſexto menſe . & hæc a locis ſuperioribus ſuper Mẽphim. Quin & Sicilia

ὁ κέγχρος Milium. τὸ σήσαμον. ὁ ἔλυμος. Panicum

apud Milas uocatas agri mesani celerē quā
dā fieri consumationem serorum affirmāt
esse nanq; sementem eorum menses sex sed
tamen cum primis una metere posse, qui
mense nouissimo seuerit. Regionem istam
adeo fertilē produnt, ut triginta choes red-
dere ualeat, pascua mirifice habeat ubiq;.
Sed mirabilius, quod in Melo fieri aiunt, sa Melo
ta enim intra triginta, aut quadraginta dies
metere incipiunt, quamobrem eius loci in-
colas fari consueuisse, eatenus serendū, qua
tenus manipulum uideris. Sed hæc nec co-
ctu facilia, nec multa apud eos fieri tradit
Locum istum in exhibendis alimentis mā
cum affirmant frumenta enim, oleasq; ige-
nue ferre, uites autem modice Sed omnib9
mirabilius, quod in Chalcia Rhodiorum Chalcia
insula fieri solet, illic enim locum quendam
præcoquem, fertilemq; adeo narrant, ut or-
deum satum in eo, cum cæteris sereretur in
locis metere. iterumq; serere atq; cū reliquis
una frugibus rurs9 metere possint. Maximā
igitur hanc differentiam, si uera sit arbitrari
debemus. Quod enim translatum in alium
tractum distulerit, ut e Cilicia in Cappado-
ciam, atq; in totum trans Taurum aiūt mi-
nus incongruum sit. Locorum enim discri-
mine summum longi causa interualli exul-

exultet necesse est, conterminum uero, eun-demq; loco tantum differre a reliquis, mirabile admodum est, hic ergo summa cũ differentia notatur, cęteri autẽ tractus haud multum inter sese tempore distant, sata enim in Attica prius, quã in Hellesponto ueniũt ad maturitatẽ diebus triginta aut aliquo plus. Quod si satus quoq; præcesserit loci mutatio sit, sin autem simul satum sit, pl9 tẽporis certe accedat necesse est. Nec & loca differẽtiam haudquaquam mediocrem faciunt, nonnulla proxima sint, segetes enim Salaminis longe prius, quam cæterę atticæ regionis perficiuntur. Atq; in totum loca maritima, tã ad hæc ipsa, quam ad reliquos fructus festinatiora intelliguntur, ut circa Actã uocatã Peloponessi. Et in Phaleco agri Megarensis, nisi istic uel humi tenuitatem, atq; laxitatem offerre quicquam putaueris. Generatio, et perfectio ita se habent. Differunt autem & tota discreta genera inter sese frumẽta, legumina, æstiuaq;, & generatim, quę eiusdem generis cõsortia sunt. Frumenta etenim folio harundineo constant, leguminũ alia rotundo, ut faba, & maxima fere pars, alia oblongiori, ut pisum, cicercula, cicera, & reliqua huiuscemodi, alia item neruata, alia sine neruo, & uena. Sesamum & trionũ

discerni

discerni ab his sua proprietate cernuntur.
Itē caulis aliis geniculatus, atque inanis ut fabae quamobrem culmus uocatus est caeteris leguminibus lignosior. Sed ciceri lignosissimus, milio ex aestiuis, & panico harundinaceus. sesamae, & triono potius ferulaceus, & aliis caulis erectus, ut tritico ordeo, et in totum frumentaceis, atque aestiuis, aliis tendens in latus potius, ut ciceri, eruo, lenti, aliis humi procidens ut eruiale, piso, cicerculae. Siliqua nomine appellata speciali, si ligna lōga affixeris, ascendet, & frugifera fiet. alioquin uitiosa, atque eruginosa reddetur. Faba inter legumina sola potissimum erecto caule cōstat, quin et floribus differentia tum natura tum positu data est. De quibus fere in iis, q̄ in uniuersum digessimus, satis dictum existimamus, scilicet quod alii lanuginei, ut omnium fere gerentium spicam, alii foliis constant. ut leguminum & plurimis quidem minutis, maior etenim pars florem sessilem ędit. Flos lāugineus, & milio, et panico, sed sesamae, atque triono foliis constans, et alia circa ipsum semen flosculum habent, ut quęque frumentacea, & miliacea circa spicam Legumina uero ex eo quodāmodo flore, aut ex eodem quidem initio proueniunt. Et florē alia uniuersum alia particulatim producūt

ὁ δόλιχος Siliqua.

ὁ κύαμος. Faba.

 &

& reliqua hisce proxima, satis iam exposuisse putamus. Ad hæc quę fructuum ratio exigit, addimus. Quod alia spicam gerunt. ut frumentacea. alia siliquam, ut legumina, alia iubam. ut milacea. effusam enim illam harundinaceam comam, iubam appello. Ad summam alijs semen uasculis includitur, alijs membranis continetur, alijs nudum insidet. alijs item fructus in extremo. alijs in latere, & reliqua, quæ hanc ipsam cōtemplationem contingunt, diximus. In totum uero genus leguminum fructu copiosius, fœcundiusq́ue profecto sentitur. Sed his feraciora profecto æstiua sunt, ut milium, sesamū Lens maxime inter legumina fertilis est, & summatim quæ semen ferunt pusillum copiosius ferme fructificant, ut etiam inter olera cuminum, quanquam hæc omnia copiose ferant ualidiora contra hyemem. atque in totum cœli mutationes frumentacea cōstant, legumina uero cibi ratione putentur ualentiora, nisi forte id quidem nobis ita respondet, cum cæteris animantibus e diuerso occurrat

Lens.

De frumentaceorum interse differentia, & generibus ordei, ac tritici. et eorū differentijs. Quantumq́ue nascatur in Asia frumentum

Ergo genera tota tales interse differētias sortiuntur. Quę uero generis eiusdem consortia sint. his pro partium sanæ inęqualitate differentia datur, Vt inter frumētacea triticum angustiori folio, quam ordeum conditur, & caulem leuiorem. ruptuq; difficiliorem id habet. Ad hæc triticum tunicis integitur multis. Ordeum nudum consistit, id enim omnium maxime caret tegumento. Tipha quoq; et siligo, et omnia huiuscemodi multiplici folliculo includuntur. Ac omnium (ut ita loquar) maxime auena, naturā operuit. Quin etiam culmus altior tritico, quam ordeo est, & spica plus discreta a foliis emicat. Palea quoq; suauior quæ ex tritico, quā quę ex ordeo, utpote quę pl9 succi retineat, & mollior sit, Ad hæc ordeum a tritico differt, quod ordeum inuersus spicat, triticum nullo uersu conditum est sed ęquale undiq; constat. Genus totum ad genus tales ingerit differentias, Rursus eorū utrūq; in plura genera ipsis etiā fructibus, & spicis, et reliquis formis. atq; etiam uiribus. affectionibusq; discreta, diuidi sane pōt. Est enim in ordei genere aliud binis uersibus, aliud ternis, quaternisq;, cumq; plurimum senis, est. enim uł eiusmodi quoddam genus. Qđ

Τίφη

ὁ ἀιγίλωψ

Auena

Τὸ ἄχυρον

Palea.

uero pluribus cōstruitur uersibus.hoc sem- per fere spissius,posituꜩ arctius constat.Ma gnam et indicum differentiam facit,quādo- quidem ramis natum sit brachiari, (ut pro- posui).Et spicæ uero aliis grandiores.rario- resꜩ constant,aliis minores, frequētioresꜩ & aliis distātiores a foliis,aliis proximiores ut achilleis cognomine,Et ordeorum ipso- rum aliud rotundius,minusꜩ,aliud oblon gius,maiusꜩ,atꜩ in spica rarius.Item aliud cādidum,aliud accedens ad purpurā quod & farinā reddere copiosius creditur,& con tra hyemem,& flatus,& in totum cōtra cœ li mutationes candido ualidius esse uidet̃

Tritici ge

Tritici quoꜩ genera plura notātur,cogno mina ex locis sortita,ut africum,ponticum. thracium,assyrium, ægyptium, siculū,quæ & colore,& magnitudine,& specie,& pro- prietate inter se differunt,Quædam uel aliū- de cognomina sortiuntur pro suis uiribus tum aliis. tum uel maxime quæ ad cibum pertineant,ut cachrydias,silengis,alexādri- nus,quorum omnium differētias in supra- dictis colligere licet. Nec uero ab re fuerit, si illa quoꜩ pro differentiis capies,& aliud præcox,aliud serum. & aliud auctu amplū multumꜩ reddens. aliud ieiunum quod- dam,paruumꜩ ferens,& aliud spicam grā- diorē

ὁ καχχρυ- δίας.tritici species.

grandiorem effundens, aliud paruam, & aliud diu in folliculo manens. aliud aptum breui absolui, ut africum, & aliud culmo tenui constans aliud crasso, quod etiam ipsum a frico datum est. Crasso tamē & cachrydias dictū consistit. Item aliud tunicis, paucis aliud multis uestitur. ut thraciū, & aliud unicalamum. aliud multicalamū, & magis, minusq;. adde etiam siquid aliud his, aut praedictis ratione uirium proximum sit. Eiusmodi nanq; differentię naturaliores profecto appareant, quibus & trimestrium annumerari genus par est, & bimestriū, & siquid intra pauciores dies ualeat consumari. et in Eubœa gen⁹ quoddam intra quadraginta dies crassari, perficiq; posse affirmant. ideq; firmum esse, ac ponderosum, nec modo trimestris leue. Quamobrem famulis id praeberi inquiunt. etenim nec multum in hoc furfuris esse uolunt. Igitur genus id celerrimum quidem ad cōsumationem sed inuētu rarissimum est. Et bimestria uero quædā habentur, & ex Sicilia. & in Achaiam aducta sunt, sed hæc paucum reddūt, parumq; fœcunda habentur. Quanquam cibo facilia. & iucunda sunt. Nascuntur & alia quædam genera in Eubœa & præcipue apud Caristū trimenstria uero permulta. & ubiq; habentur,

habentur, leuia haec & parum foecunda, & unicalama sunt, atque in totum infirma, leuissimum igitur triticum quoad simplici ratione agere licet, ponticum est. ponderosius ex ijs, quae in Graeciam aduehi solent, siculum datur. Sed eo ponderosius quod Boeotia fert. Indicium asserūt, quod athletę qui boeotiae ternos semisextarios uix possint cōsumere cum Athenis fuerint, facile quina consumunt, leue satis & quod in laconico agro conficitur. Horum igitur causa in terris. coeloque intelligi debet. Nā & asiae ultra Bactra quodam in loco adeo grande frumentum fieri tradunt, ut nucleis oliuae sua ęquiparēt magnitudine grana singula. in Pissotis autē dictis adeo firmum nasci affirmāt. ut si quis plus comederit, disrumpatur, necesse sit, & macedonum ita plerosque interijsse aiunt. absurdum sanę, & leuitati trimenstriū absonū quod in pontico euenit. Vernum enim durum admodum est, Hybernum autē molle est, leuitate enim molle plurimum differt

Duo uniuersi frūmenti esse arādi tempora. Deque Ciceris differentijs, siliquarūque in figura.

Caput. 5.

Et quidem arandi tempora uniuersi frumēti

frumenti duo uidentur statuere, alterum hybernum. alterum uernum. quo etiam legumina serunt. Ad hæc in genere frumentorum aliud purum lolij nascitur, ut ponticū, atque ægyptium. purum & siculum satis, & præcipue agrigentinum sine lolio exit. Siculo proprium datur, quod melampyrū uocant res innocens, nec sicut lolium graue, et caput tētans, Sed hæc quidem. (ut dictum est.) locorum naturę ascribi decet, idque agere quoad singulis generibus attinere uideatur. In leguminum autem genere, pari modo differentius eiusmodi capere non est, aut quod non idē scrutandi studium adhibetur, aut etiam quod illa uniformia cōsistunt, etenim preter cicer & lentem, & aliquatenus fabam, & eruum quoad colorum. saporumque ratio differentiam faciat. cætera nullis generibus discernere solent, Ergo cicer. & magnitudine. & sapore. & odore, & forma, plerasque differētias ostendit, ut arietinum, & columbinum. Cādida inter omnia dulcedine prestāt. etenim eruum. & lēs. & cicer. & faba, & sesama. Nā & sesamæ genus quoddam candidum dat sed differentias hinc potius accipere licet. uidelicet ex his omnibus. quę siliquis inclusa proueniunt. Eorum enim alia non intersepta sed quasi inuicem contingentia constant

Cicer.

ut

ut eruum: pisum. & pars pene maxima. alia magnopere circunsepta. ut lupinum atq; etiam magis. & peculiarem immodum sesama. Item alia in siliquis longis, alia in rotũdis. ut cicer, Et quidem seminũ multitudo. pro magnitudinis ratione sequitur. paucíora enim. minor siliqua continet. ut ciceris. & lentis. Quæ quidem differentiæ similes fortasse, ac illæ habentur. quas generi frumẽtaceorum. tum spicarum. tum ipsorum fructuum ratione tribuimus. nam & quę siliquæ appellantur. seminum fere rationem sequuntur. alię namq; leuiter latæ. ut lentis & aphacę. alię cylindratę potius. ut erui. & pisi. figuram enim huiuscemodi ista sortiũtur sed huiusmodi differentias multas per singula comperire potueris. quarum alię communes omnibus. aliæ generatim propriæ habentur. Quod autem omnia siliquis adhærent. & ueluti quoddam principium inde optinent. alia eminens. ut faba. & cicer. alia concauum. ut lupinum. & alia quædam alia non æque expressum sed minus. ac ueluti indicium principij tantum constat tum ex ipso aspectu. cernitur enim principium quo & sata germinant. atq; radicantur, ut ĩter initia diximus. & annexa siliquis nutriri, dum consumentur aptissime possunt. tũ

ex

ex ijs, quæ nunc, & ante satis disseruisse pu-
tamus. Sed de differentijs hactenus

De leguminum, et frumentorum satu. tũ de Stercoratione. Quæ cuiq; agro cõue-niant semina. Quando imbres prosint quãdo noceant frugibus. Quod solum quid præstare possit

Caput. .6.

Serere autem quæq; potissimum tẽpestiuis sementibus præstat, cæterum & sicco solo quidem committunt, ac præcipue triticũ ac ordeum, utpote quę maxime ualeant perdurare, ubi non auibus, aut alijs bestijs tellus obnoxia sit, haud enim cõmodum semimadefactum solum putatur. quippe cum semina in eo facile latescant, atq; intereant, simul accidat ut frequens herba nascatur. Imbrem post sationem superuenire omnibus prodest, exceptis. quæ offici potius apta sint ut faba inter æstiua, sesama, et cumino, & triono. Densum autem, rarum ue spargere semen terrarum etiam ratione conuenit. plus enim crassa lętaq; tolerare potest, quã arenosa. & tenuis. Quanquã dici soleat, alias plus aliaq; minus seminis eandem recipere segetem. infaustoq; augurio capiant. cum plus

receperit

receperit. terram enim esurire. hæsitareq́ꝫ pro tinus semen existimant. Sed hæc ratio stulte fortasse affertur. Semina uero si contemple ris. & præcipue loca ipsa scruteris una cum solo. positionem quoq́ꝫ animaduertendo. quæ ad flatus. solesq́ꝫ sit. accommodatius sa ne differẽtias colliges. Stercoratio quoq́ꝫ p natura terrarum fieri debet. Nouale hyber num uerno præfertur. Nonnusquam alte iã arare non expedit. ut in Syria. Qua de cau sa pusillis aratris Syri utuntur. Apud alios cultus nimiꝰ obest. uti in Sicilia. unde fit. ut multi ex peregrinis facile aberrare possint. Hæc quoad terrarum naturam satis sit. Dis cernere autem et semina solent. quid scilicet cuiq́ꝫ competat agro. Hybernis etenim lo cis triticum potius datur. quam ordeũ. atq́ꝫ in totum frumentum potius quam legumẽ Ad plenum inculta. & longo tempore post proscissa tritico deputantur. Id enim meliꝰ quam ordeum illa ferunt Tolerat & frequẽ tiam imbrium triticum magis. q̃ ordeum: & fertilius segete minus stercorata perficit. Pari modo & tritici ratio. quod cui conue niat. habetur. exẽpli gratia, quod frugali & pingui. quod ieiuno, & gracili, & de reliqs pari ratione animaduertete solent. Aqua cum sata conceperint atq́ꝫ adulta sint. omni

bus

omnibus prodeſt. Tritico, ordeo, reliquiſq; frumentaceis florentibus obeſt, facit ut eni cuncta intereant. Leguminibus nihil officit cicere excepto. Id enim abluta ſalſilagine, radice tabeſcens, interit, et ab erucis eroſum protinus perit. Cicer nigrum, atq; etiã rufũ firmius eſt quam album. Locis dilutioribꝰ ſero ſerendum id cenſent. Faba floreſcens præcipue madefieri cupit. Ob id ſero eam ſerere uolunt. (ut dictum eſt,) quoniam diu floreat. Sed poſtquam defloruerit, parum omnino aquæ deſyderari affirmant. Conſumatio enim iam in uicino eſt. Frumentaceis in plenum craſſatis aquam noxam eſſe putatur, & ordeo magis, quam tritico. In ægypto uero, & apud Babylonẽ, & Bactra ubi terra nullis, aut raris imbribus madet. roribus omnia coaleſcunt, adde Cyrenam, & Heſperidem. Idem enim uel in ijs ipſis locis fieri ſolet. Omniũ, (ut ſimplicius loquar) opportuniſſima quæ uerna. Quamobrem Sicilia frumenti perſertilis eſt. large nãq; & molliter uere fructificatur, e diuerſo autem hyeme ſolum tenue multa paulatim recipere poſſit. Craſſum uel ſeminum copiam & aquarum inopiam tolerare facile poteſt, locis autẽ ſitientibus omnes afflatus, auræq; prodeſſe putantur. Sed alij apud alios eiuſmodi

G

eiuſmodi remedia præſtant, quod uel antea diximus. Sed omni quaſi ex parte ſquallor potius. quam crebri imbres, frumento expedit Imbres enim cum alias contrarii ſunt, tũ ſemina ipſa ſępe corrumpunt. Quod ſi minus herbæ quidem luxuriã mouent, ut ſata ſtrangulentur, atq; omne alimentum amittant, nullum ex ſeminibus corruptum, mutari in aliud aptum eſt. præterq; triticũ atq; ordeum, quę mutari in lolium aſſerunt magiſq; triticum. Idque imbribus frequentantibus fieri & præcipue locis humidis, & imbre longe dilutis.

De lolio, auena, & ui ciceris. Quod leguminibus ſolum conueniat. Seſamam uiridem nullum animal mandere, nec etiã lupinum. Item remedium ne luxurient fruges. Quid Theſſali, quid Babylonĳ in tondendis ſegetibus faciant.
Caput. .7.

αἶρα. Lolium

Lolium autem uernum nequaq; eſſe, quẽ admodum reliqua herba, quod quidam aſſirmare conantur rationibus illis conſtat. Confeſtim enim hyeme ineunte id exortũ pateſcit, multiſq; differt. Habet nãq; anguſtum folium, & piloſum & pingue eiuſque peculiare

peculiare pinguitudo notat, pilositas enim auenæ etiam datur. Hoc igitur proprium eorum animaduersum ē, atq; etiam lini. Nā uel ex hoc ipso lolium fieri uolūt. Cicer aūt a cæteris legum nibus ꝓpria illa distinguūt quod de floris prouectu retulimus. & quod fructum celerrime perfici. quoniam firmissimum, & lignosissimum constat. Atq; in totum noualibus ineptum præ sua edacitate est, Herbam enecat omnem, & maxime, ac celerrime tribulum. Ad summam, nec solū quodlibet ferre id legumē potest, sed nigro quodam, crassoq; opus est. Fabam ex cæteris noualé optimum præstat, quamuis frequens seratur, fructūq; ferat copiose. Aquas quoq; fluentes his magis prodesse. quā cœlestes affirmant. Panicum, & milium minꝰ aquarum indigent. Nam cum plus habent folia dimittunt. sed ualidius milium, dulcius panicum, quanquam infirmius est. Sesamam uiridem nullum animal mandit, neq; lupinum An uero neq; trionum, neq; geminalem, quærendum. Nam ea quoq; amara sunt. Trionum sesamæ simile constat. et pinguiusculū est. Geminalis cuminaceū quodam est. atq; nigrum, seritur cū sesama. Sed de his scrutari arctius sane conuenit. Terris aūt frugalibus ne luxurient, folijs depascere

Τὸ τρύσιμον. Trio.
Τὸ ὄσμυνον Geminal.

ὁ καμακί-
ας. tritici
ſpecies.

atq; tondere agricolæ ſolent, Quod uel in Theſſalia factitatur quot annis. Euenit autē ut depaſta quidem etiam quoties libeat, fructum nihilo mutēt. Retonſum uero etiā ſemel triticum degeneret, & longū ſine ulla craſſitudine ſurgat quod camatiam uocant. Nec ſatum id ad naturam priſtinam redire poſſe autumant, ſed hoc per quam paucis euenire Theſſali aiunt. At apud Babylonē ſemper, & quaſi ordinate bis tondent, tertio pecus admittunt. Sic enim caulem mittit, alioquin folijs tantum laſciuit. Et neglegentius quidem colentibus quinquageſimo cū fœnore meſſes redduntur. diligentius uero cum centeſimo quinquageſimo. Cultus autem probus, cum quam diutiſſime aqua intermanſerit, quo. ſ. multum materiæ producatur. Cum enim ea terra craſſa, ſpiſſaq; ſit, raram, atq; ſolutā reddere opus eſt, Sed materiam, herbamq;, quam Ægyptus gignere nata eſt, illa minime fundit. Igitur hæc uirtuti tractus attribues. Multis autem locis uel ex radicibus triticū, atq; ordeum anno poſtero exit, Quin & eodem primo anno, ex ijs, quæ gratia uenundandi ſecantur, altero culmo adnaſcente proſilit. Simili modo & ſi concreuerit hyeme, pluuijs enim ſecutis ſeges reſtibilis redditur. Verum talium ſpica

imperfecta

imperfecta, pusillaq; extat. exeunt ãno seque
ti etiam, seminibus depressis, conculcatisq;,
ut nihil quasi appareat, uidelicet cũ trãseun
te exercitu semina concussa in terram corru
erint. Necnon & eorum, quos agnos uoci-
tant At in leguminum genere, aut nullis uis
faciendi quicquam eiusmodi datur, aut cer
te non æque. Et germinationes quidem tot
modis fieri solent.

Quid ad incremẽtum frugum plurimũ
iuuet, ide prouerbiũ. Annum fructificare
non tellurem, frumẽtis & reliquis herbis
præterq; filici utilem esse stercorationem
Quid enecet medicam. Semina item pe-
regrina in uernacula trãsire, atq; tum cul-
tura, tum natura terræ meliora, deteriora
ue fieri, quod genus aptum sit transire in
aliud, atq; nasci inter alia gaudeat.

Caput. .8.

Ad incrementum autem, alimentumq;
plurimum quidem cœli temperies atque in
totum anni conditio iuuat. Imbribus enim
serenitatibus, hyemibusq; opportune secu-
tis, omnia feracia, permultisq; fœcunda red
dũtur, etiam si sata sint salsis, ac tenuibus so

Cœli tem-
peries

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6267/A

lis. Quamobrem nõ perperam prouerbio dicitur. Annus fructificat, non tellus. Verũ & terræ ratio multum refert, nõ solũ quod crassa uel tenuis, & roscida. uel squallida cõstet, sed etiam cœli ambientis et flatuũ causa quædam enim quamuis tenues uitiosæque sint. probæ tamen fructificant, quoniam cõmode ad maritimos iaceant flatus. Sed alij alijs commodi occurrunt, ut sæpe iã dictũ est, quippe cum alijs fauonius, alijs aquilo, alijs auster prosit. Cultura quoq; haudquaquam parum conferre percipitur, pręcipue sementis. Exculta etenim terra facile pfert. Quin & fimus magnopere adiuuat, calefacit enim, & concoquit. Quæ nanq; stercorẽtur festinantius, quam stercoris indiga uel. 20. dies erumpũt, Sed non omnibus stercoratio prodest. Vtilis non solum frumentis, uerum etiam reliquis herbis, præterquam filici est. Hanc enim fimo super iniecto interire affirmant, interit & pecore incumbente.

Medica.

Quin & medica quæ uocatur. stercoris & et urinę causa perit, ut quidã dixere. Qđq; autem semen naturæ temporis certe conuenit, atq; in totum generi genus certum respõdet, etiam inter ipsa unigena, que discernere autores conantur, semina peregrina intra annos tres cum plurimum transeunt ad uernacula.

uernacula Expedit quem ex apricis ad pau
lo minus aprica, & ex frigidis pari ratione
transferre. Translata ex locis hybernis erup
tionem præcoquibus prorogant. Quapro-
pter squallore intereũt, nisi pluuia serotina
seruauit. Ob id cauendum censent, peregri-
na uernaculis permisceri, nisi ex solo simili
migrarint. Nã ut loca in serendo, oriẽdoq;
inuicem discrepant, ita cultura ægeant di-
uersa necesse est. Ad hæc differentias telluris
ac uires seminum, atq; etiam singulorum tẽ
pora obseruandum. Cum uero prospere tẽ
pora anni successere. semina uel grauiora,
suauioraq; redduntur. Athenis itaq; ordeũ,
quod farinæ partem maioem confici. (Is e-
nim ager ordeum eximie fert.) non cũ plu-
rimum fuerit, sed cum quandam temperiẽ
obtinuerit, commendandũ euadit. In Pho-
cide uero circa Elatiam nõ solum ordeum,
sed etiã triticum optime redditur. Et apud
alios alia, ad quæ soli cuiusq; natura ualeat.
Ergo semina meliora, deteriora uetum cul-
tura, tum terræ natura fieri possunt. Sylue-
strescunt enim, mansuescuntq; modo arbo
rum, atq; in totum permulta tellure proti-
nus uti arbores deterius ueniunt. Genus au
tem, quod totum trãsire in aliud aptum sit,
nullũ præterquã tipham, & semen cõperies

 sicuti